

చందాదారులకు - గమనిక

- * శ్రీ రామకృష్ణప్రభ (ఆధ్యాత్మిక మాసపత్రిక) ప్రతి ఇంగ్లీషునెల మొదటివారములో వెలువడును.
 - * సంవత్సరచందా 12 రూపాయలు.
 - * దీర్ఘకాలీయ చందా (36 ఏండ్లు) 150 రూపాయలు.
 - * దీర్ఘకాలీయ చందాదారులు (36 ఏండ్లు) కాగోరి, ఒక్కసారిగా 150 రూపాయలు చెల్లించలేవీవారు, వాయిదాపై (ప్రతిసారి పదిరూపాయలకు తక్కువగాకుండా) ఒక సంవత్సరకాలములో మొత్తము పైకమును చెల్లించవచ్చును.
 - * దీర్ఘకాలీయ చందా షుల్కులో మూడోకరి పేరునకు మార్పుబడదు.
 - * ఐదు సంవత్సరములకు చందా పైకము ఒక్కసారిగా చెల్లించువారికి 10% తగ్గింపు గలదు.
 - * చందాదారులు కాగోరువారు ఏనెలనుండియైనను చందాదారులు కావచ్చును.
 - * చందాపైకమును మనియార్డర్ ద్వారాగాని, పోస్టల్ ఆర్డర్ ద్వారాగాని, బ్యాంక్ డ్రాఫ్ట్ ద్వారాగాని ముందుగానే పంపవలెను.
 - * క్రొత్తగా చందాదారులుగా చేరువారు "క్రొత్త చందాదారుడను" అని తెలియజేయవలసినదిగా మనవి.
 - * చందాదారులయినవారు, తమ చందానంబరును (R. P.) గుర్తుంచుకొని ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములలో దానిని తెలుపవలెను.
- (ప్రతినెల ఖాస్తుద్వారా మీ కందజేయబడు రామకృష్ణప్రభ కవరుపైనుండు మీ విలాసము మీద, మీ చందానంబరు గుర్తింపబడియుండును. గమనించగలరు.)
- * మీరు వ్రాయు ఉత్తరములందు, M. O. కూపనులందు మీ విలాసమును, చందానంబరును స్పష్టముగా వ్రాయవలసినదిగా మనవి.
 - * మీ అద్రసు మారినపుడు ఆ క్రొత్త విలాసమును మాకు తెలియజేయగలరు.
 - * ప్రత్యుత్తరమపేషించును ఉత్తరములు వ్రాయువారు, రిప్లయిక్కార్డుగాని, తగినన్ని స్టాంపులుగాని పంపగలరు.
 - * రామకృష్ణమఠము, మద్రాసు-4 నుండి వెలువడు చాలి పుస్తకములధరపై రామకృష్ణ ప్రభ చందాదారులకు 5 % తగ్గింపు కలదు.

మేనేజరు: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ,

P. B. No. 635, మద్రాసు-600 004,

శ్రీ రామకృష్ణ త్రుభ

విష సూచిక

1. మహిషాసురమర్ధిన్ ప్రాశస్త్యం	317	6. యోగవాసిష్ట కథ	844
2. నేటిసమాజంలో సన్మానులక రక్త్యం	320	7. భక్తిభావము	852
3. జీవామ శరదశృంగం	326	8. సమతాబుక్సరిచయం	853
4. 'నియతి స్వేచ్ఛ'	329	9. బాలల రామకృష్ణ	854
5. మహాభారతి దర్శనము			

శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభుకు

చందాదారులుగా చేరండి - చందాదారులను చేర్పించండి.

నవశక్తి నిలయం నుండి భక్తులకు అపూర్వ అవకాశము

శ్రీ కంచి కామకోటి ఆచార్యులు. శృంగేరి శారదాపీఠ మహాసన్నిధానము.

శ్రీ ఆచార్య శ్రీ శరణతీర్థ మహారాజ్ (గోదర్) మొ॥ మహాపురుషుల శ్రీ ముఖము ఆశీర్వాదములచే పావనములైన పూజాపరికిరములకు ఈ నిలయము ప్రసీద్ధి గాంచియున్నది.

1. శ్రీ మహామేరు (పంచలోహ) 2½" x 2½" రూ. 500/-
2. శ్రీ మహామేరు (పంచలోహ) 1½" x 1½" రూ. 300/-
3. శ్రీ చక్రము 3" x 3" రూ. 115/-
4. శ్రీ మహాద్వర్గ చక్రము రూ. 115/-
5. వెండితీగలో కూర్చుండి వెండి కవచముగల అనలు సిసలైన నృసింహుల 54 పూసలు గలది రూ. 250/-
6. వెండి కవచముతో అనలు సిసలైన రుద్రాక్షమాల 54 పూసలు గలది రూ. 250/-
7. వెండి కవచముతో అనలు సిసలైన తులసిమాల 54 పూసలు గలది రూ.
8. దృష్టివిసర్తి దాలర్ యంత్రము రూ. 45/-

(దృశ్యకవచములనుండి, విసత్తులనుండి, భూతప్రేత పిశాచులనుండి దూరము చేయగలిగినదియు మరియు ఐశ్వర్యవృద్ధి కలిగించునదియును)

9. వివాహప్రాప్తి దాలర్ రూ. 45/-

10. ఎలక్ట్రానిక్ రాగి కంకణము (12 రాగి) (వాతరోగ వివారణకు) రూ. 20/-

పై పరికిరములను తెప్పించుకోదలచినవారు నగము పైకము ముందుగా పంపినచో వాటిని వి.సి.సి.ద్వారా పంపగలము.

ప్రాప్తిస్థానము : విశ్వకర్ణుల శ్రీ విద్యా ఉపానకస్వామీశ్రీ శ్రీ ఎన్. టి. ముద్రగభూషణం (ఆర్యశ్రీ, నలహదారు) నవశక్తి నిలయం, 153, లాయర్స్ రోడ్, గోపాలపురం, మద్రాసు-800 088, ఫోన్: 812013. 50 పై నల స్థానపు పంపినచో ఉచితముగా క్యాబలాగ్ పంపబడును. దయ చేసి ఉత్తరప్రకృత్యుత్తరములు ఇంగ్లీషులో ఉండవలెను.

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు, తిరుపతి

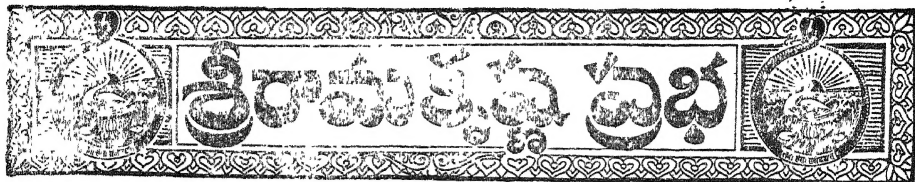
శ్రీ వేంకటేశ్వర నిత్య ప్రసాదదాన నిధి పథకము

- తిరుమలకు భగవంతుని దర్శనార్థము వచ్చే భక్తులలో పేదలైనవారికి ప్రసాదదానము చేయుటకు మీరు వాంఛించుచున్నారా ?
- మీదలకు అన్నదాన ప్రాశస్త్యమును హిందూమత గ్రంథములు అనేక విధములుగా తిగ్గడించినవి. తిరుమలవంటి పుణ్యస్థలములలో గావించు అన్నదానము మఱింత విశిష్టమైనది. అన్నదానమువలెనే ప్రసాదదానముకూడ దాతలకు శుభదాయకమైయుండును.
- కావున తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు, “శ్రీ వేంకటేశ్వర నిత్య ప్రసాదదాన నిధి పథకము” అను పేరన ఒక నూతన విధానమును ప్రవేశపెట్టినది. ఈ పథకముక్రింద మీకు అన్నప్రసాద పొట్లములు, లడ్డులు, వడలు పేద యాతికులకు పంచిపెట్టవచ్చును.
- ఈ కార్యక్రమములో పాల్గొనదలచినవారు రు. 500/- శాశ్వతనిధి ఏర్పాటు చేసినచో దానిమీద సాలీనా వచ్చే షరీతో, 20 లడ్డులుగాని, 15 వడలుగాని, 20 అన్నప్రసాద పొట్లములుగాని మీరు షర్యయించిన దినమున క్యూ వరుసలోని పేద యాతికులకు పంచిపెట్టబడును.
- మీ జన్మదినముగాని, వివాహదినముగాని, మీ పిల్లల జన్మదినములుగాని, మీ జననీజనకల శ్రాద్ధదినములుగాని, మీకు స్మరణీయమైన మఱియే దినమునుగాని - మీరు షర్యయించితే ఆదినమున ఉదయము స్వామివారి కొలువులో మీ నామధేయము, గోత్రము, మీ పేర ప్రసాదదానము జరుగబోవునట్లు విన్నవించబడును.
- రు. 500/- చొప్పున మీరు ఎన్ని విధులైనను ఏర్పాటు చేయవచ్చును. (ఒక్కొక్క షరీకి ఒక్కొక్క షరీత దినమునకూడ మీరు నూచించవచ్చును. కిసినము 20 నిధులు (రు. 10.000/-) ఏర్పాటు చేసినవారు, షరీతదినమున కుటుంబ సభ్యులు ఐదుగురితోనహా శ్రీవారి ప్రత్యేక దర్శనముకూడ పొందవచ్చును.
- ఈ ప్రసాదదాన కార్యక్రమము 1980 ఉగాదినుండి ప్రారంభమయినది. ఇందులో పాల్గొనదలచిన నిధి దాతలకు ఆదాయపు పన్ను విసహాయంపు గెడు, విరాళములు ఆంధ్రాప్రదేశ్ అన్ని గ్రాంబీలద్వారా మీరు పంపవచ్చును. తక్కిన ఏ బ్యాంక్ డి. డి. ద్వారా ఆయనను కూడ పంపవచ్చును. విరాళములను ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్, తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానము పేరున, షేనేజర్, ఆంధ్రా బ్యాంక్, గాంధీరోడ్, తిరుపతి-517601 అను విలాసమునకు పంపవలెను. నామధేయము, గోత్రము, పూర్తి విలాసము, పంపకమునకు ఎన్నుకున్న ప్రసాదము పేరు, నిర్ణీత దినము. ఈ వివరములనుకూడ షరీ ఏర్పాటుదారులు తెలియజేయగలరు.

ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసరు,

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు, తిరుపతి.

అత్మనో మోక్షార్థం జగద్వితాయ చ.

సంపుటము ౩౪

1912 నెప్టెంబరు

సంచిక 9

౨ మహిషాసురమర్దిని స్తోత్ర

అయిగిరినందిని నందితమేడిని విశ్వవిన్నోడిని నందినుతే
గిరివరవింధ్య శిరోధినివాసిని విష్ణునిలాసిని జిష్ణుచుతే
భగవతి హే శతీకంఠకుటుంబిని భూరికుటుంబిని భూరికృతే
జయజయ హే మహిషాసురమర్దిని రమ్యకవర్దిని శైలసుతే ॥

1

సురవరవర్షిణి దుర్ధరధర్షిణి దుర్ముఖమర్షిణి హర్షరతే
త్రిభువనపోషిణి శంకరతోషిణి కిల్బిషమోషిణి ఘోషరతే
దనుజనిరోషిణి దితిసుతరోషిణి దుర్మదశోషిణి సింధుమతే
జయజయ హే మహిషాసురమర్దిని రమ్యకవర్దిని శైలసుతే ॥

2

అయి జగదంబ మదంబ కదంబ వనప్రియవాసిని హాసరతే
శిఖరి శిరోమణితుంగహిమాలయ శృంగనిజాలయ మధ్యగతే
మధుమధురే మధుతైటభగంజిని తైటభజంజిని దాసరతే
జయజయ హే మహిషాసురమర్దిని రమ్యకవర్దిని శైలసుతే ॥

3

అయి శతఖండ విఖండితరుండ వితుండితకుండ గజాధిపతే
రిపుగజగండ విదారణచండ పరాక్రమకుండ మృగాధిపతే
నిజభుజదండ నిపాతితఖండ విపాతితముండ భటాధిపతే
జయజయ హే మహిషాసురమర్దిని రమ్యకవర్దిని శైలసుతే ॥

4

అయి రణదుర్మద శత్రువధోదిత దుర్ధరనిర్జర శక్తికృతే
చతురవివార ధురీణమహాశివ దూతకృత ప్రమథాధిపతే
దురితదురీహ దురాశయదుర్మతి దానవదూత కృతాంతమతే
జయజయ హే మహిషాసురమర్దిని రమ్యకవర్దిని శైలసుతే ॥

5

శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభు

అయి శరణాగత నైరివధూవర వీరవధాభయ దాయకరే
 త్రిభువన మస్తక కూలవిరోధి శిరోధిక్యతామల కూలకరే
 దుమిదుమితామర దుందుభినాద మహా ముఖరీక్యత తిగ్మకరే
 జయజయ హే మహిషాసురవర్ధిని రక్ష్యకవర్ధిని తైలనుతే ॥

అయి నిజ హంకృతిమాత్ర నిరాకృతదూమ్రవిలోచన దూమ్రశతే
సమరవిశోషిత శోణితబీజ నముద్భవ శోణిత బీజలతే
శివశివ కుంభ నికుంభమహాహవ తర్పిత భూత పికాచరతే
జయజయ హే మహిషాసురమర్దిని రమ్యకృతస్వర్గిని శైలనుతే ॥

ధనురనుసంగ రణక్షణనంగ పరిస్ఫురదంగ తటిత్కృటకే
కనక పిశంగవృషత్కనిషంగరసద్భటశృంగ హతావటుకే
కృతవతురంగ బలక్షితిరంగ ఘటద్భహారంగ రటద్భటుకే
జయజయ హే మహిషాసురహర్దిని రమ్యకవరిని శై లనుతే ॥

జయజయ జవ్యజయే జయశబ్దపరస్తుతి తత్పర విశ్వసుతే
 యు॥యు॥ యి०యి०మి యి०కృతనూపుర, సింజితమోహిత భూతపతే
 నటితనటార్థ నటినటనాయక నాటితనాట్య సుగావరతే
 జయజయ హే మహిషాసురమర్దిని రమ్యకపర్దిని శైలసుతే ॥

అయి నుమనః సుమనః సుమనః సుమనోహర కాంఠియుతే
శ్రీతరజినీ రజనీ రజనీ రజనీ రజనీకర వక్త్రవృతే
సునయనవిభ్రమర భ్రమర భ్రమర భ్రమర భ్రమరాధిపతే
జయజయ హే మహిషాసురమర్దినీ రమ్యకపరిని శై లసుతే ॥

సహితమహాహవ మల్లమత్తలి క మల్లితరల్ల క మల్లరత్త
విరచితవల్లిక పల్లికమల్లిక ర్ముల్లికభిల్లిక భర్తవృత్తే
నితకృతపుల్ల సముల్ల నితాకృతవల్లజవల్లభ సల్లలితే
జయజయ హే మహాహాసురమర్దిని రమ్యకవర్చిని శై లసుతే =

అవరతంగందగలన్నదమేదుర మత్తమతంగజ రాజపతే
 త్రిభువనభూషణభూతకలానిది రూపవయోనిది రాజసుతే
 అయి సుదక్షిణన లాలనమానన మోహనమన్మథ రాజసుతే
 జయజయ హే మహిషాసురమర్దిని రమ్యకపర్దిని శైలసుతే ॥

కనులదలామల కోమలకాంతి కలాకలితామల భారంతే
నకలవిలాస కలానిలయక్రమ తేలివలక్కర హంసకులే

అలికుల సంకుల కువలయ మండల మౌలిమిలద్భుకులాలికులే
జయజయ హే మహిషాసురమర్దిని రమ్యకవర్దిని శైలసుతే ॥

13

కరమురలీరవవీజిత కూజిత లజ్జితకోకిల మంజుమతే
మిలితప్పలింద మనోహరగుంజిత దంజితశైల నికుంజగతే
నిజగుణభూత మహాశబరీగణ సద్గుణసంభృత కేలిరతే
జయజయ హే మహిషాసురమర్దిని రమ్యకవర్దిని శైలసుతే ॥

14

కటితటపీత దుకూలవిచిత్ర మయూఖతిరస్క్రృత చంద్రదుచే
ప్రణతసురాసుర మౌలిమణిస్ఫురదంకులసన్నఖ చంద్రదుచే
జితకనకాచల మౌలిపద్మోర్జిత నిర్భరకుంజరకుంభకుచే
జయజయ హే మహిషాసురమర్దిని రమ్యకవర్దిని శైలసుతే ॥

15

విజిత సహస్రకరైక సకస్రకరైక సహస్రకరైకసుతే
కృతసురతారక సంగరతారక సంగరతారక సూనుసుతే
సురభసమాధి సమానసమాధి సమాధిసమాధి సుజాతరతే
జయజయ హే మహిషాసురమర్దిని రమ్యకవర్దిని శైలసుతే ॥

16

పదకమలం కరుణానిలయే పరివస్యతి యోఽనుదినంసశవే
అయికమలే కమలానిలయే కమలానిలయః స కథం న భవేత్
తవ పదమేవ పరంపదమేవను శీలయతో మమ కిం న శివే
జయజయ హే మహిషాసురమర్దిని రమ్యకవర్దిని శైలసుతే ॥

17

కనకలసత్కుల సింధుజలైరను సించినుతే గుణ రంగభువం
భజతి స కిం న శచీకుచకుంభ తటీవరిరంభ సుఖానుభవం
తవ చరణం శరణం కరవాణి న తామరవాణి నివాసి శివం
జయజయ హే మహిషాసురమర్దిని రమ్యకవర్దిని శైలసుతే ॥

18

తవ విమలేందుకులం వదనేందుమలం సకలం ననుకూలయతే
కిము పురుహూత పురీందుముఖీ సుముఖీభిరసౌ విముఖీక్రియతే
మమ తు మతం శివనామధనే భవతి కృపయా కిముత క్రియతే
జయజయ హే మహిషాసురమర్దిని రమ్యకవర్దిని శైలసుతే ॥

19

అయి మయి దీనదయాలుతయా కృపయైవ త్వయా భవితవ్యముమే
అయి జగతోజనసి కృపయాసి యథాసి తథాఽనుమితానిరతే
యదుచితమత్ర భవత్కృరరీ కురుతాదురుతాపమపాకరుతే
జయజయ హే మహిషాసురమర్దిని రమ్యకవర్దిని శైలసుతే ॥

20

నేటి సమాజంలో సన్మానుల కర్తవ్యం

కంఠర్ (హరిద్వార్) లోని 'శ్రీరామకృష్ణ మిషన్ సేవాశ్రమం' లో డిసెంబర్ 4, 1981 లో ఏర్పాటు చేయబడ్డ సన్యాసుల, మండళేశ్వరుల బృహత్పథలో 'శ్రీమత్ స్వామి వీరేశ్వరానందాజీ మహారాజ్' గారు ఇచ్చిన "మోనాస్టిసిజమ్ అండ్ ఇట్స్ డూటీ టు సొసైటీ టు డే" అన్న ఆంగ్లోవన్యాసానికి ఇది స్వచ్ఛంద తెలుగునేత. ఈ వ్యాసం 'ప్రబుద్ధ భారత' అనే ఆంగ్ల పత్రిక, జూన్ 1982 లో ప్రచురింపబడింది.

—దానప్ప

'నేటి సమాజంలో సన్యాసుల కర్తవ్యం' -
నేడు నాకివ్వబడిన ఈ విషయం కాస్త కఠినమైనదే. ఎందుకంటే ఈ విషయం గూర్చి నేనేమి చెప్పినా, అదొకవిధంగా 'ఉపదేశం'గా పరిణమించే అవకాశముంది. అయితే మునుముందుగానే నేను మీకీ విషయం స్పష్టం చేయదలచుకొన్నాను; నేను ఉపదేశం ఇవ్వబోవటం లేదు. ఈ విషయమై నాలో చాల రేగిన భావాల కొక రూపాన్ని మాత్రం ఇవ్వదలచుకున్నాను. పోతే, నా మనసులోని కాస్త మాటను గట్టిగా ప్రదర్శిస్తానేమో!

స్వామి వివేకానంద స్పష్టంగా అంటారు—
"ప్రతి దేశానికీ ఒక ఆదర్శముంటుంది. ఆ ఆదర్శాన్ని సాధించటానికి, అనుభవించటానికి అది ఆశీస్టుంది కూడ. ఆ ఆదర్శం నిత్యనూతనంగా వర్ధిల్లినంత కాలం, దేశం అభ్యుదయాన్ని పొందుతుంటుంది. కాని ఆ ఆదర్శం దిగజారిపోతే, దేశం కూడ దిగజారుతుంది; క్రమంగా ఆ ఆదర్శం నశిస్తుంది, దాంతో దేశం కూడ కనుమరుగౌతుంది."

ఇతర దేశాల మాదిరిగానే, భారతదేశానికి కూడ ఒక ఆదర్శముంది. ధర్మము (రిలిజియన్), మోక్షము-ఇదే ఆ ఆదర్శం. ఈ ఆదర్శాన్ని దాదాపుగా నాల్గవేల సంవత్సరాలు

లేదా అంతకుపైగానే, అనుసరిస్తు వస్తున్నది. కొంతకాలం ఆ ఆదర్శం అత్యంత ఉన్నత దశలో, మరికొంతకాలం కాస్త తగ్గుస్థితిలో ఉన్నప్పటికీ, ఆ ఆదర్శాన్ని మాత్రం మన దేశం విడిచిపెట్టలేదు. ఈ ఆదర్శాన్ని ఎప్పటికప్పుడు సుదృఢిస్తూ, ఎంతో మంది మహనీయులు భగవంతున్ని తెలుసుకోటానికి, మోక్షాన్ని పొందటానికి ప్రయత్నించారు. ఈ (మోక్షమనే) ఆదర్శం, అందరికీ అందుబాటులో ఉండేటట్లు వ్యాప్తి చేయబడింది. ప్రతివ్యక్తీ, ఒక్కమారుగా, మొదట్లోనే ఈ ఆదర్శాన్ని అందుకోలేదన్న సంగతి భారత ఋషులకు తెలుసు. అయితే ఆ ఆదర్శం వరకు చేర్చుకున్న ప్రతి వ్యక్తీ శిక్షణ ఇవ్వవలసి యుంటుందన్నది కూడ వారికి తెలుసు. ఆ శిక్షణ కాలంలో, తన సంస్కారాల కనుగుణంగా, తన జీవితాన్ని భోగించటానికి ఆవృత్తికి కొంతమేరకు స్వేచ్ఛ ఇవ్వబడింది. దాని కోసమనే సమాజాన్ని నాల్గు ఆశ్రమాలుగా విభక్తం చేశారు. బ్రహ్మచర్య, గృహస్థ, వానప్రస్థ, సన్న్యాసాశ్రమాలుగా వాటిని పేర్కొన్నారు. వాటికి ప్రత్యేక నియమాలను కొన్నింటిని ఏర్పరిచారు. లౌకిక జీవితానికి దూరింగబడ్డార్యులనుంచటం బ్రహ్మచర్య ఆశ్రమ మూలోద్దేశంగా, దాని

నియమాలు ఏర్పాటు చేశారు. సదాచారులు, శద్ధణసంపన్నులయిన గురువులచెంత, సమాజానికి దూరంగ విద్యాధులుండి; విద్యాభ్యాసం కొనసాగించేవారు. విద్య పూర్తియైనతర్వాత, తిరిగి సమాజంలోకి ప్రవేశించి, సమాజ బాధ్యతలను స్వీకరించేవారు. సమాజ సంక్షేమానికై పాటుపడేవారు.

ధనం సంపాదించటానికి, కొంతవరకు తాకిక భోగం అనుభవించటానికి, సమాజాభ్యుదయంలో తమ తమ సహకారం అందించటానికి, పరమలక్ష్యమైన మోక్షాన్ని సర్వులు పొందటానికి వీలుగా ఆ ఆవర్యచూర్ణాన్ని కాపాడటానికి, గృహస్థులకు, గృహస్థ జీవితంలో నియమింపబడింది. నిజానికి మిగతా మూడు ఆశ్రమాలకు, గృహస్థాశ్రమమే ఆధారం. సమాజానికి, దేశానికి అచోక స్తంభంలాంటిది.

సన్న్యాసాశ్రమం చివరిది. ఇందులో తన సర్వస్వమూ త్యజించి, వ్యక్తి తన జీవిత కాలాన్నంత కేవలం మోక్షమనే ఆదర్శాన్ని పొందటానికే వినియోగిస్తాడు. వైరాగ్యాన్ని, త్యాగ నిరతిని ప్రబోధిస్తూ, అలా జీవిస్తూ సన్న్యాసులు, వాటిని సర్వదా ప్రకాశింపజేస్తూ, మోక్షమనే ఆదర్శాన్ని దేశానికి సర్వదా ప్రకటిస్తూనే యుంటారు. ఈ విధంగా సమాజ పురోభివృద్ధికి, దాని లక్ష్యసాధనకు వారు పాటుపడితే, సమాజం వారి కనిస అవసరాలను తీర్చేది. ఆహారం, వస్త్రంలాంటి అత్యవసర వస్తువులను వారి కందించేది. తమ అవసరాల గూర్చి సన్న్యాసులు ఆలోచించేవారు కాదు. వారు తమ మోక్షసాధనను నిరాటంకంగా కొనసాగించుకోవటానికిగాను, వారి క త్యాగవశ్యకమైన వాటిని సమాజమే వారికి సమకూర్చి పెట్టేది.

ఇది పూర్వకాలపుస్థితి. నేటిస్థితి దీనికి తగినట్లుగా లేదు. నేటి సామాజిక జీవితం వికటిం చింది. జాతీయ జీవనం ఆస్తవ్యస్తమయింది. గీతలో, మొదట్లోనే, కృష్ణునితో యుద్ధపు దుష్ఫలితాలగూర్చి, అర్జునుని మాటలు మనం చదువుతాము. “యుద్ధం దుష్టమయింది. దాని మూలకంగా ఎంతో మారిణహామం జరుగుతుంది. తత్ఫలితంగా అధర్మం వ్యాపిస్తుంది. అధర్మం ఉన్నచోట, సర్వవిధ దుష్కార్యాలు, దుర్భావాలు విస్తరిల్లుతాయి. ఉన్నతాదర్శాలు మటుమాయమైపోతాయి. సమాజమంతా అవి నీతికి, అధర్మానికి నిలయమైపోతుంది.” అంటూ అర్జునుడు చెబుతాడు.

మన కాలంలో రెండు ప్రపంచయుద్ధాలు సంభవించాయి. వాటి ఫలితం ఎలాఉందో చూస్తున్నామ; ఆ ఫలితాలను చూస్తుంటే, అర్జునుని మాటలు ఒక్కటి పొల్లుపోకుండా సత్యగుప్తుశున్నాయని తోస్తున్నది సమాజ జీవితం క కావకలైంది ఉన్నత విలువలు నశించాయి. జనం తప్పుడు మార్గాలను అనుసరిస్తున్నారు. ఒక విధమయిన అత్యంత ఆందోళనా పూరితమైన గడ్డుస్థితి నేడు కేవలం భారత దేశంలోనే కాదు, ప్రపంచమంతటా వ్యాపించి యుంది. మన ముందు నేడున్న ప్రపంచ చిత్రం వెలవెల బోతున్నది.

ఇలాంటి విషమస్థితిలో సన్న్యాసులమైన మన కర్తవ్యమేమిటి? మనకిప్పుడు ఎంతో గడ్లు పరిస్థితి ఎదురై యుంది. దీన్ని పరిష్కరించటానికి రెండే రెండు మార్గాలున్నాయి. ఇంతవరకు వస్తున్నట్లుగా సమాజంతో మనకేలాంటి సంబంధం లేదనుకొని, దాంతో పూర్తిగా తెగతెంపులు చేసుకోవటమో లేదా సమాజ దుఃఖాన్ని మనదిగా తలచి, ప్రజల్లోకి

శ్రీరామకృష్ణ ప్రభ

వెళ్ళటము, సామాన్యని స్థాయికి అవతరించటము, వారిని నైకైత్తటానికి వారితో కలిసి పనిచేయటమో ఈ రెండింటిలో ఒకదాన్ని మనం అనుసరించవలసి యుంటుంది. నాకు రెండోమార్గమే చాలా ఉచితంగా కనబడుతున్నది. సమాజాన్నండి దూరంగా ఉన్నట్లయితే, జనులతోపాటు కలసి మెలగకపోతే, మన సన్న్యాసాశ్రామం ప్రమాదాన్ని దుర్భివలసి వస్తుంది; క్రమంగా అది తన ప్రభావాన్ని, కక్షిని కోల్పోతుంది.

మన దేశంలో నున్న సన్న్యాస సూప్రదాయా లన్నింటిలో, సన్న్యాసు లకుమగా నున్నారని నా కన్పిస్తుంటుంది. ఇందులో అత్యుక్తి ఉండవచ్చును; కాని యథార్థాన్ని పరిశీలించి చూస్తే యోగ్యులయిన సన్న్యాసులు కాలం గడుస్తున్న కొద్దీ చాలా తక్కువగా కన్పిస్తున్నారు. ఇలా ఎదుకు బరుగుతున్నదో కాస్త ఆలోచిద్దాం. ప్రప్రపంచం సమాజంలోనే వైరాగ్యం, త్యాగభావన అడుగంటిపోయింది. మరి సన్న్యాసులు స్వర్గం నుండేమి ఊడిపడకు కదా! వారు కూడా సమాజంలోనుండే పుట్టుకవస్తాడు. సచ్ఛిలత, నైతికత పరిపూర్ణంగా గల సమాజా మాత్రమే సద్వర్తన గల యోగ్యులైన సన్న్యాసులను ప్రసాదిస్తుంది.

సన్న్యాసులమైన మనమిప్పుడు ప్రజల్లోకి వెళ్ళి, వారి మధ్య నుండి వారితో పాటు కృషి చేయకపోతే, వారు తమను తాము ఎలా సరిదిద్దుకోగలరూ! సన్న్యార్థగాములు ఎలా కాగలరూ! నైతికంగా, ఆధ్యాత్మికంగా వారి మనసులు అభివృద్ధి చెందినప్పుడే కదా,

వైరాగ్యవంతులు, త్యాగ భవలయిన బాలురు మనకు లభిస్తారూ! అలా కాకుండా, ఏవో విధంగా, బలహీనమయిన ఈ సంఘం నుండే, కొంతమంది యువకులు (బాలురు) సన్న్యాస జీవితం గడపటానికి సిద్ధపడివస్తారనుకుందాం. అప్పు డేమాయుందీ! తన గీతా వ్యాఖ్యలో, “పిశునాః కలహోత్సుకాః”* అని శ్రీధర స్వామి అన్నట్లుగా, వారెప్పుడు ఏవో ఛిద్రాన్వేషణలతోబాటు, సదా కలహిస్తూనే యుంటారు. కనుక, కనీసం మన స్వప్రయోజనం కోసమైన, ప్రజల మధ్యకు వెళ్ళి, వారిని నైతికంగాను, ఆర్థికంగాను మెరుగుపరచవలసిన అవసరం మనమీదే ఉంది.

పైగా మనం సమాజాని కేంతో ఋణపడి యున్నాం. దాన్ని మనం తప్పక తీర్చవలసి యుంది. ప్రజల స్థితిగతుల్ని బాగుపరిచి, నూతన ప్రమాణాలతో, నూతన విలువలతో సమాజాన్ని పునర్నిర్మించుకోటానికి తగిన సహాయ సహకారాలందించి, మన మా ఋణాన్ని తీర్చవలసి యుంది.

అయితే మరి, ఇలాంటి అభ్యుదయ కార్యక్రమంలో సాధువు లేవిధంగా పాల్గొనాలి! అని మీరడగవచ్చు. నాకొక విషయం తోస్తున్నది. మన సమస్యలన్నింటికీ, మన దుఃఖాల కన్నింటికీ మూల కారణం ‘నేటివిద్య’. మనకు నే డివ్వబడుతున్న విద్య, నిజానికి విద్య కాదు. అది విద్యచేట చలామణి అవుతున్న విద్యా రాహిత్యమే! (నెగటివ్ ఎజ్యుకేషన్). నైతిక విలువలకు, ధార్మికతకు నేటి విద్యావిధానంలో ఏమాత్రం అవకాశాలు లేవు. పిల్లలకు (విద్యా

ప్రమాదివోర్పహ ఖిత్తాః పిశునాః కలహోత్సుకాః । సంన్యాసివోపి దృక్యన్తే దైవ సిద్ధాపితాకయాః ॥

—మరేవరకు, నైష్కర్మ్య సిద్ధిః గీతా 6.3 మ వ్యాఖ్యానిస్తూ శ్రీధరస్వామి పేర్కొన్నారు.

ధులకు) సత్సంస్కారాలు కల్పించటానికి మన విద్యాసంస్థలు అనేక కృషి చేశాయి. మన విద్యావిధానం ఇంత అధ్యాత్మికంగా ఉన్నప్పుడు, అలాంటి సంస్కృతుండి మహనీయులెవరో సంభవిస్తారని, దేశాన్ని పురోగమింపజేస్తారని, ప్రజలను ముందుకు గొనిపోతారని ఆశించటం వ్యూహాప్రణాళిగానే జరిగింది.

అందుకని మునుముందుగా విద్యావిధానం పరిపూర్ణంగా, వివేకయుక్తంగా మార్చబడాలి. మనిషిని మనిషిగా తయారుచేసేదే నిజమైన విద్య అని స్వామిజీ (వివేకానంద) అంటారు. దానికోసం మనం చేయవలసింది చాలా ఉంది. సన్మానులను విద్యార్థులకు విద్యార్థులకు చేబట్టాలి, అప్పుడే అధ్యాత్మికపు పునాదులపై విద్యాప్రణాళికని నిర్మించటం సాధ్యమవుతుంది. పూర్వం భారతదేశంలో ఇలాంటి విద్యావిధానమే ఉండేది. సామాజిక స్పృహతో పాటు, ఆధ్యాత్మిక విలువలనుకూడ నాటి విద్యావిధానం జనుల కందజేసింది.

ఈ సందర్భంలో నాకో కథ జ్ఞాపకమిస్తున్నది. ఒకప్పుడు నారదుడు సనత్కుమారుని వద్దకు వెళ్ళి, “నేను వేదాదులన్నీ అభ్యసించాను. కాని మనశ్శాంతి మాత్రం లభించటం లేదు” అని చెబుతాడు. అది విని ఆ గురువు, “ఎన్నింటినో నువ్వు నేర్చుకున్నావు, మంచిదే. కాని సత్యాన్ని గ్రహించావా?” అని అడుగుతాడు. “గ్రహించలేదు”ని నారదుడు బదులిస్తాడు. ఈ కథవల్ల మనకోవిషయం అవగతమవుతున్నది. ధార్మికతను ఆధారంగా కల్గియున్నప్పుడే మన విద్య ప్రయోజనకరమవుతుంది. శుంద్రమండలానికి వెళ్ళాలి, కుజగ్రహాన్ని అందుకున్నామంటూ, వైజ్ఞానిక విజయాల

గూర్చి ఎంత ఘోషించినా ఫలితంలేదు; అవి మానవ మన ఆదర్శానికి చేర్చలేవు.

ఇట్టి అవస్థలోనే మన సాధుసమాజాలు ఏదైనా గట్టిమేలు చేయవలసియుంది. మన పిల్లలలో శీలవృద్ధిని కల్పించే విద్యను, నేటి మన విద్యాసంస్థలు ఇవ్వలేకపోతున్నాయి. ఇలాంటి దశలో సన్మానులమైన మనమే విద్యార్థులకు చేబట్టి నిర్వహించాల్సిన ఆగత్యముంది; సునపిల్లలకు యుక్తమైన విద్యను గరవపలసిన అవసరం మనకే ఉంది.

కేవలం ధనం-విశ్వర్యం సూత్రమే మనిషికి రక్షణ కల్పించజాలవు. ‘ఒక్క తిండిచేతనే మనిషి బ్రతకలేడు’ అన్న వాక్యంలో ఎంతో నిజముంది. తిండికన్నా మించింది ఆతనికి మరేదోకావాలి. అదే ఉన్నతమైన జీవనం. ఆ ఉన్నతమైన జీవన విలువలను ప్రజల్లో వ్యాప్తి చేయటమే మనపని, దానికోసం మన సాధు సమాజం ఉయ్యారు తిరగాలి. మనిషి మనిషిని కలవాలి. ధర్మం - అధ్యాత్మం బోధిస్తూ శీలవృద్ధికి చాకిరి విజ్ఞానయుతంగా శిక్షణ ఇవ్వాలి. దీనితో సరిపోదు. దీనితో పాటుగా చాకిరి పనుల్లో గ్రామీణ పరిశ్రమల్లో శిక్షణ ఇవ్వాలి. ఆరోగ్యసూత్రాలు బోధించాలి. ఆరోగ్య సంరక్షణ కవసరమైన (ప్రాథమిక స్తాయి) (hygiene) ఔషధ విజ్ఞానాన్ని నేర్పించాలి. ఒక్క ధార్మిక పరమైన విద్య అంతగా ఉపకరించదు; మన దేశ ప్రజల్లో ఆత్యధికులు దారిద్ర్యానికి దిగునవ్వడంలోనే బతుకులు ఈడుస్తున్నారు. వారి దారిద్ర్యాన్నిండి ముందు బయటపడే మార్గం మనం చూపేట్టాలి. అప్పుడే ధార్మికబోధ చాలా మనసుల్లోకి ఎక్కుతుంది. శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస ఒక సందర్భంలో అన్నమాటలు

ఇప్పుడు జ్ఞాపకమొస్తున్నాయి. “మతం, ఖాళీ కడుపులతోనం కాదు సుమా!”

ఈ విధంగా సాధు - సన్న్యాసులు ప్రపంచ ప్రజల మధ్యలోకి వెళ్ళి, మనిషి - మనిషికి మధ్యనుండే అసహజమైన భేద భావాలను తొలగించి, కులమతాల కారణంగా ఏర్పడిన అసమానతలను ధ్వంసంచేసి ఒక విన్నూని సమాజాన్ని సృష్టించగల్గుతారు. పీలయినన్ని ఎక్కువ పాఠశాలలను, కళాశాలలను వారు నడపాలి. ఆ విద్యాలయాలలో విద్యార్థులు భావతీయ జీవిత విలువల నభ్యసిస్తూనే, సామాజికపరమైన విద్యను కూడ నేర్చుకోగల్గాలి.

ఇలా చేస్తే, సాధు సమాజ సభ్యులతో ప్రజలు స్వేచ్ఛగా కలిసి పోగల్గుతారు. సామాన్య ప్రజానీకంతో సన్న్యాసు లిలా మొదటినుండే కలిసి మెలసి ప్రవర్తించియుంటే, ఇతర మతాలను మన సోదరులు ఆశ్రయించ వలసిన దుర్గతి మనకు పట్టేసి కాదు. ఇటీవల ఎంతోమంది మతాన్ని మార్చుకొన్న సంగతి మన మందరము ఎరిగించే కదా! ఈ సంఘటన ద్వారా మనం ఒక గుణపాఠం నేర్చుకోగల్గాలి... సమాజ మందున్న ప్రతి మనిషితో, అతను ఏ స్థాయిలో నున్న సరే సత్సంబంధాలను ఏర్పరచుకోటానికి మనం క్రియావంతులం కావాలి. సామాజిక అవసరాలకు తగిన విద్యను వారికి భోధిస్తూనే, మన ఆదర్శమైన మోక్ష ప్రాప్తికి వారిని సన్నద్ధులను చేయాలి.

మోక్ష విద్యను వారికి మనం అందిస్తూనే ఉన్నాం. నిజమే, కాని ఖాళీకడుపుల కది జీర్ణ మాటుందా? ఆలోచించండి. సాధు సమాజ లమైన మనం, మన స్థాయినుండి దిగి

రావలసిన అవసరం నేడంతేని ఏర్పడియుంది. మన మిప్పుడు ప్రజలతో కలిసిపోవాలి. వారికి సరైన విద్య గరపాలి. వారిని ఆర్థికంగా, శారీరకంగా, మానసికంగా, సాంస్కృతికంగా పరిపుష్టులను చేయాలి. ఇవన్నీ సాధింపబడి నప్పుడే, మనుషుల మనసులు మతంవైపు మరలుతాయి. సమాజంలో ఇలాంటి ఆగోగ్య కర వాతావరణం పరిధిల్లినప్పుడు, మనం తిరిగి మన యథాస్థానాల్లోకి వెళ్ళిపోవచ్చు; లౌకిక కార్యాలనుండి విరమించి, మనం ఆ శ్రమాల్లోకి వెళ్ళిపోవచ్చు; లేదా ఆరణ్యాల్లోకి ఏకాంతంలోకి వెళ్ళిపోవచ్చు; సంప్రదాయానుసారంగా మనం మన జీవితాలను గడపవచ్చు. స్వామి విశేషానందగారి ఆదర్శ ఆశయం యొక్క అభిప్రాయం ఇదే.

నా పరిమితుల సధికమించి నేను మాట్లాడా నేమో! కాని, మీకేదో ఉపదేశ మివ్వాలన్న అభిప్రాయంతో మాత్రం మాట్లాడలేదని గమనించాలి. దయచేసి నా మాటల్ని అపారం చేసుకోవద్దు. సాధు సమాజ సభ్యులకు ఉపదేశాలిచ్చేంత వాడిని కాను నేను. అయితే ఒకటి; నేను కాస్త పెద్దగా మాట్లాడి (ఆలోచించి) యుంటాను. నన్ను నేనే ఒకవిధంగా విశ్లేషించుకొని యుంటాను. ఎంతోకాలంగా నాలో ఈ అభిప్రాయాలు చెలరేగుతున్నాయి; సన్న్యాసులు, ఈ సమాజానికేమీ చేయలేరా? అన్న సమస్యతో సతమత మవుతున్నాను. నాలో చెలరేగుతున్న ఈ అభిప్రాయాలకి, నేడొక రూపాన్ని ఇవ్వటానికి ప్రయత్నించాను. అంతేకాని, అందులో మరో ఉద్దేశమేమీ లేదు.

మామ శరదశృతం

డాక్టర్ చాగంటి సూ

రి

'జీవామ శరదశృతం' అని శ్రుతివాక్యం. వేదకాలంనాటి పండితులకు, పామరులకే కాక నేటికాలపు మానవజాతికందకు 'జీవామ శరదశృతం', 'మోదామ శరదశృతం' అనునవి జీవితలక్ష్యం అనుట ఆతిశయోక్తి కాదు. సశ్వ దూరంగాదు, దీనికొరకే జీవిత వ్యాపారం అంతా, 'స్వర్గకామో యజేత' అనే కర్మ కాండ ననుసరించి చేసిన యజ్ఞం కూడా, స్వర్గం సంగతి దేవు డెరుగు. చేసిన యజ మానికి తృప్తి, సంతోషం కలుగచేస్తుంది. ఏదో ఆశయం కోసం నేడు కొందరు చేసే నిర శన వ్రతములు కూడా ఆనందదాయకములే. కాబట్టి ఆనందం జీవితలక్ష్యం. ఇట్టి జీవిత లక్ష్యాన్ని మఖలో పుట్టి పుట్టులో పోయే బ్రతుకు ఏం సాధించగలదు? అందుకే ఋషి మూడు శరతులు చూచి ఆనందిస్తానని-సూర్యు నితో మనవి చేస్తున్నాడు. ఈ సూర్యేంద్ర ఆయుఃప్రమాణం నాడూ నేడూ కూడా మాన వుని జీవితలక్ష్యమే! ఈ శాంతి పాఠం చూడండి!

భద్రం కర్ణేభి కృణిష్యమామ దేవాః
భద్రం వశ్యేమాక్ష భిరజిత్రాః
స్థిరైరంగై స్తుప్తువాగ్ స స్రసూభిః
వ్యకేమ దేవహితం యదాయుః
స్వప్తి న ఇంద్రో వృద్ధశ్రవాః
స్వప్తి నః పుషా విశ్వవేదాః
స్వప్తి సస్తార్థ్యోఽరిష్టనేమిః
స్వప్తివో భిహస్పతిర్దధాతు.

ఈ సూర్యేంద్రు జీవించి సాధించే దేవుటి! ఈ శాంతి పాఠం ఇట్లు చెబుతోంది. "మా చెవు లలో మండ్రిమ్యుని నెదముగాక! కళ్ళలో శుభ

మునే చూడెదముగాక. దేవతలారా! సుస్థి రములైన పుష్టిచుంతములైన శరీరములతో సంతృప్తితో జీవిత కాలమంతా మీ (దేవతల) ప్రీతికే గడిచెదముగాక! దేవతలైన ఇంద్రుడు పురాతనులైన సిద్ధపురుషులు, స్వస్థుడైన సూర్యుడు, ఆపదలయంచి కాపాడు వాయువు (ఆధ్యాత్మిక సంపదనిచ్చు) బృహ స్పతి వీరందరు శుభప్రదులగుదురుగాక.

ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః.

శాంతి- అనగా ఆధ్యాత్మిక, ఆధిదైవిక, ఆధిభౌతిక బాధలు లేని పరమసౌఖ్యదాయక మైన శాంతి అని అర్థము. "శాంతములేక సౌఖ్యములేదు" అని త్యాగబ్రహ్మ చెప్పిన శాంతి, 'శాంతిరస్తు, పుష్టిరస్తు' అని చేసే దీవన యొక్క లక్ష్యం. అంతేకాని, ఏమీ పనిచేయకుండా, స్తబ్ధత వహించి "ఊరు కోవడం లేదు. ఇది వేదకాలంనాటి చారి లక్ష్యమే కాదు, నేటి జీవితలక్ష్యం కూడా ఇదే. కాని నేడు సాధించగలిగామా! సాధించకపోతే కారణమేమిటి అనేదే ప్రశ్న.

వేదకాలంనాటి జీవితం ప్రశాంతవాహిని. ఒడుదుడుకులు లేనిది. జవానీకం ఏ కొద్ది శాతమోతప్ప జనపదములలోనే జీవించేవారు. పట్టణముల సంఖ్య బహుస్వల్పం. మనము నేడు నాగరికత అని వ్యవహరించే జీవితవిశే షం, వైజ్ఞానిక సాంస్కృతికప్రజ్ఞ ఆశ్రయము లందు, నదీతీర ప్రాంతములందు ఎక్కువగా ఉండేది. జీవిత ప్రధానావసరములైన స్నాన పానాదుల కవసరముగు పరిశుద్ధజలము, దాని సమృద్ధి, తినుటకు వర్షాధారములైన యతాది ధాన్యములు, ఫలములు, కందమూలములు

మొదలగునవి పుష్కలముగ లభించెడివి, ఎండ వానలకు తలదాచుకొనుటకు కట్టరములు, శరీరాచ్ఛాదనకు నారచీరలు, చర్మములు దొరికేడివి. అన్నింటిని మించినది స్వల్పజనసంఖ్య అందుకొనమే, కదా! 'ప్రజాతంత్రం న విచ్ఛేదయ' అని శ్రుతి చెప్పుచున్నది. 'పుత్ర పౌత్రాభిరస్తు' అను దీవెన. ఆ రోజులలో (వేదకాలములో) దొంగలు, క్రూరజంతువులు, శత్రుభీతి, అనారోగ్యం, దారిద్ర్యం మొదలైనవి లేవనికాదు. ఉంటే ఇట్టివి నగరములలోనే ఉండేవి. ఆశ్రమములందు మృగ్యము. అంతేగాక నగరములందును జనసామాన్యము యొక్క జీవితలక్ష్యాలకోసములు అంతగ లేవు. అన్నిటికంటే విశేషం ఏమిటంటే సంపదలుగాని, రాజకీయాలుగాని, తొందరగాని జీవితయాత్రలో అంతగా ప్రాధాన్యం వహించలేదు. సోమపానం విషయం చెప్పలేముగాని మద్యపానం; ధూమపానం మొదలైన వుత్పదార్థములను ఉపయోగించు అలవాటు జనసామాన్యంలో ఉండేదికాదు. ఈపైన చెప్పవచ్చు జీవితవేగానికి అనుచరులు. జీవితలక్ష్యమైన శాంతిని దిగలాగేవి. ఈనాడు ఇవన్నీ మానవుని నిత్యజీవితంలో పరిపాటి. ఈ చెడు అలవాట్లతో కలుపితమైన శరీరముతో శాంతి నెట్లు సాధించగలరు? ఇట్టివారు ఎట్టి ప్రయత్నం చేసినా 'సర్వేజనాః సుఖసోభవంతు' అనే విశ్వశాంతి ఎలా సిద్ధిస్తుంది? 'జీవామ శరదశ్శతం' అనే జపంతోనే సిగరెట్లు త్రాగుతూ మూకేండ్లు జీవిస్తారా! నోబెల్ బహుమానం పొందిన ఒక ప్రముఖ శాస్త్రవేత్త జంతు శరీరంలో 'Stress Hormone' అనే ఒక పదార్థం కనిపెట్టాడు. Stress అనగా భయము. తొందర, నిర్వేదాదులవల్ల కలుగ జీవిత సంక్షోభం. ఏవి

వల్ల శరీరంలో ఎక్కువగా ఈ stress Hormone తయారవుతుంది. ఇది స్త్రీలైన మోతాదులో ప్రశాంతమైన జీవిత ప్రాశస్త్యానికి అవసరము. కాని నేటి జీవితములో ఇట్టి శాంతి ఎక్కడిది? పుష్టికరమైన అహారంకోసం, పరిశుద్ధమైన జలంకోసం, నిశ్చలమైన వాతావరణంకోసం, ధనముకోసము, పదవికోసము, మనిషికి మనిషి, దేశమునకు దేశము పండెములో గుఱ్ఱాలవలె పరుగెత్తుచున్నవి. జీవితం బాణవేగంతో సాగి పోతున్నది. ఈ ఆతురతవల్ల పైన చెప్పిన Stress hormone మొదలైనవి మోతాదుకు మించి తయారు అవుచున్నవి. ఇవే నేటి రక్తపోటుకు, గుండెజబ్బుకు, అతిమూత్రవ్యాధికి, ఇతర మానసిక వ్యాధులకు ప్రాతిపదికలు. చూడండి! జీవితవేగం తక్కువగా ఉండేది కూలినాలిలో జీవించేది జనులలో ఈ వ్యాధులకుదు. అన్నింటిని మించినది జీవితములో ధనముయొక్క స్థానము. ధనేక్షణ, ఎవరో విశ్రాంతి తీసికొన్నవాళ్ళు తప్ప అందరూ ఆతురతతో కాలము గడుపుచున్నారు. ఆఫీసుకు సమయమునకు వెళ్ళుటకు నాలుగు మెతుకులు నోట్లో వేసుకొని పరుగెత్తుట, పరీక్షసమయానికి నిద్ర లేకపోయినను వెళ్ళట, మంత్రులు మొదలైన వానిచుట్టూ పనులకోసం తిరుగుట ఎన్నో వ్యర్థతలు. ఈ విధముగ కాలమునకు జీవితము బానిస. ఈ కాలమునకు ధనమునకు లంకె. అందరికీ నాలుగు గడియలు ఎక్కువ పనిచేసి నాలుగు డబ్బులు ఎక్కువ సంపాదించవలెననెడి ఆశ.

ఈ కాలము మనకు ఊరికేరాదు. కాలం యమస్వరూపము. ఈ చెప్పిన సంసార యాత్రలో, మానసిక ఆందోళనలో Stress hormone మోతాదు ఎక్కువయి, పైన చెప్పిన వ్యాధులు

త్యాగర్థం నిష్ఠాంతాన్ని ఎలా అన్వయిస్తాము? కనుక ప్రకృతి వియమబద్ధంగా ఉండిఉండాలి. ఈ 'నియతి' భౌతికశాస్త్రాలలోనే కాక, ఆర్థిక, రాజకీయ, జీవభౌతిక, సామాజిక, మనోవిజ్ఞాన శాస్త్రాలలోగూడ ఉన్నదని భావించబడుతోంది. అయితే అన్యంతరంగా ప్రగతి సాధించిన భౌతిక విజ్ఞానశాస్త్రం 'నియతి' సూత్రాన్ని బలగఢి బలపరచడంలేదని పిట్టచూక్ సంపాదకత్వం వహించిన (Determinism and Freedom in the Age of Modern Science) అనే గ్రంథం అంటున్నది.

మానవునితో సహా ఈ విశ్వాన్ని అంతా కలిపి ఒక కోణంనుంచి చూస్తే ఈ ప్రపంచంలోని ప్రతి సంఘటన పూర్వనిశ్చితమని. మరొక కోణంనుంచి చూస్తే ముడిపిక్లేష్య ఉన్నదని అర్థమవుతుంది. ఈ రెండు దృక్పథాలను జాగ్రత్తగా విష్ణుక్షపాతంగా పరిశీలించాలి. విష్ణుక్షపాతి రెండింటి సమన్వయదృక్పథానికి చేరకాదు. నాటినుంచి నేటి వరకు విశ్వయవాదాన్ని (Determinism) బలపరిచిన వారు ఉన్నారు. వీరివాదాన్ని 'మనఃకల్పయవాద' (Hard Determinism)మని అంటారు. అందులో స్వేచ్ఛకు ఏమాత్రం స్థానం ఉండదు. అలాగే పూర్తిస్వేచ్ఛను బలపరిచినవారు ఉన్నారు. అయితే ఇక్కడ 'స్వేచ్ఛ' అంటే పూర్తి విశ్వంబలత కాదు. 'స్వేచ్ఛ' అంటే ముడిపిక్లేష్యతగతంగా కొన్ని వికల్పికం (Alternatives)లో లేదా కొన్ని సంభావ్యతల (Possibilities)లో దేనినో ఒకదానిని ఎన్నుకొనే అవకాశము. ఈ 'స్వేచ్ఛ' ది.యెచ్. ప్లినర్ అనే ప్రవర్తన మనోవిజ్ఞానశాస్త్రవేత్త చెప్పిన ప్రతికూల ఉద్దీపన (aversive stimulus) కు దూరంగా జరగడమే వనిపిస్తుంది. అంతేగాని 'అవశ్యకతను గుర్తించడమే స్వేచ్ఛ' అనే హేగెల్ తాత్త్వికవిర్వచనంగాని, 'మోహవికారాలు వీడి సత్యసందర్శనం చేయడమే స్వేచ్ఛ' అని చెప్పే ప్రాయ్డ్ విర్వచనంకాని కాదు. ఇక్కడ 'స్వేచ్ఛ' అనేది పరిమితార్థంలో గ్రహించాలి. ఎందుకంటే లభ్యమయ్యే అవకాశాలలోనేగూ ఎంచక జరిగేది. ఈవాదాన్ని 'అనిశ్చయవాదమ'ని (Indeterminism) అనిగూడ అంటారు.

విశ్వయవాదం :

మానవుని అటవికదశలో, విజ్ఞానానికి అంకురార్పణ జరగనిస్థితిలో, ప్రకృతిపీఠత్వాలను చూచి భయభిక్ష్వాలుడై 'ఒడికిపోయిన మానవుడు క్రమంగా విజ్ఞానం పెరగడంతో ఈ విశ్వంలోని క్రమతను గ్రహించాడు. అనంతానం పెరగడమంటేనే విశ్వంలో 'నియతి' ఉన్నట్లు,

ఎలాగంటే, విజ్ఞానమంటే సూత్రాల వ్యవస్థీకరణము. మరి విశ్వం సూత్రబద్ధమైతేగదా సూత్రాలను మనం పీఠి కూర్చుంటేగేది. శాస్త్రం సాధించిన ప్రగతితో విభ్రాంతులయిన తాత్త్వికులు, విజ్ఞానవేత్తలు ఈ విశ్వం వియమబద్ధమన్నారు. ఇలా విజ్ఞానంతో ఈ విర్వయానికి కొందరు వస్తే విజ్ఞానంవలన భయంతో కొందరు అదే విర్వయానికి వచ్చారు. ప్రకృతిపీఠత్వాలతో భయపడినవారికి ఎదో ఒక అంబనం కావాలి. ఈ అంబనాన్ని వారు దేవునితో, అదృష్టంతో, కర్మతో చూశారు. కర్మ వియమమేగదా! అనిదంగా తమ బాధ్యతలనుంచి. పుణ్యక్షేత్రాలనుంచి బయట పడ్డారు. ఊరట చెందారు. వీరి ఆలోచనలఫలితం గానే విధివ్రాత, అదృష్ట, కర్మ సిద్ధాంతాలు బయటపడాయి. ఈవిధంగా అటు శాస్త్రవరంగా, ఇటు తాత్త్వికంగా వియతిని శాస్త్రీయ ప్రాతిపదికపై విలవదానికి ఎందరో ప్రయత్నించారు. ఇలా ప్రయత్నించినవారిలో ఒమర్ ఖయ్యమ్ నుంచి స్పెన్సర్ లాంటి హేతువాదివరకు ఉన్నారు.

'భూమి మొదటి మట్టిలోనుంచి చివరి ముడిపి మృత్తిక మలచబడ్డది' అన్నాడు ఒమర్ ఖయ్యమ్. మనకు ఏమృదు వికారకలు పుడకాయో, ఏ ఆలోచనలు వస్తాయో మన అధీనంలో ఏమీ లేదు; అన్నా దొక తాత్త్వికుడు. 'మానవుని జీవితం ఒక గడియారం' అని చెప్పితూ, 'ముడిపి తానేది అనుకొంటే అది చేస్తాడు గాని, ఏది అనుకోవాలో మాత్రం అతని అధీనంలోలేదు' అన్నాడు షోపెన్హర్.

విశ్వయవాదాన్ని శాస్త్రీయసిద్ధాంతంగా పరిగణించినట్లయితే, ఈ ప్రపంచమంతా కార్యకారణ శృంఖలాబద్ధమని తేలుతుంది. ప్రపంచంలోని సంఘటనలన్నీ వాటికి ముందర జరిగిన సంఘటనలతో వివరించబడుతున్నాయి. ప్రకృతివియమాలను, ప్రపంచంలోని సంఘటనలన్నీ కార్యకారణబద్ధాలని విశ్వంశిని శాస్త్రం సాధించిన ప్రగతిని చూపిన మానవుడు మానవప్రవర్తనకూడ తన చట్టా ఉన్న ప్రపంచంవలె, వియమబద్ధమే అని భావించసాగాడు. సుదూరాకాశంలోని నక్షత్రాలనుంచి, వాటినుంచి లభివడే రూపివరకు అన్ని వియమబద్ధంగా వదుస్తుంటే మానవుడు మాత్రం ఆ సూత్రానికి సావధానం ఎంచకవుతాడు; అందుకని మానవుని గ్రంధులు. భావగ్రంధులు, (Complexes) అచేతన ఉత్కుళతలు (Unconscious drives), జానపద రీతులు (Folkways) ఆచారవ్యవహారాలు మూలపడిన తాన్ని వియతం చేస్తున్నాయి. అనువంశికత, పరివరం ముడి ప్రవర్తనను ఓడ్డుతున్నాయి. దీని కనుగుణంగానే ప్రవర్తనవాదానికి చెందిన మనోవిజ్ఞానశాస్త్రవేత్త B. F.

స్కిన్, ‘మనం మరొకరినాగా వివరించడానికి చేతకాక మనం ప్రతిపాదించిన ఒక పరికరమే స్వయంచాలిత’ అంతరమానిని (Autonomous man) (అత్మ) ఈ ‘అంతరమానిని’ మన జ్ఞానంనుంచి స్పృశించబడ్డారు. మన అజగహన పె గేకొలది ఆతడు (అత్మ) ఏ సదార్థంతో చేయబడ్డాడో ఆసార్థమే అవ్యక్తమవుతుంది* ఆ సదార్థం అవ్యక్తమైనదివారిత మిగిలేది యంత్రసమానమైన శరీరము, అప్పుడు ఈ శరీర ప్రవర్తన యాంత్రికమవుతుంది. యాంత్రికమంటే స్వేచ్ఛ భూన్యం గదా. అంటే ఆతడు మనం పురుషకారానికి, స్వేచ్ఛ స్వేచ్ఛకు బాధ్యతలకు అనకాళం కల్పించడంకోసమే ‘లోలి మనిషిని’ ప్రతిపాదించామంటారు.

నిశ్చయవాదాన్ని తిన్నగా ఆశ్రయించినవాడు ప్రముఖ హేతువాది బెర్క్లీ స్పెన్సర్. ఇతరీకారం దేనిపై ఆధారపడకుండా స్వయంసిద్ధ అప్రిత్యాన్ని కలిగిఉన్నది దేవు దొక్కడే లేదా ప్రకృతిమాత్రమే. ఇకని దృష్టిలో ప్రకృతికి దేవునికి తేడా లేదు. రెండూ ఒకటే. అనేకత్యం. మనస్సు, పదార్థం లేదా ఆలోచన (thought), వ్యాప్తి (Extention) అనేకత్యం ఒకటే. ప్రకృతి వ్యాప్తిచేందికే పదార్థమవుతుంది. ఇది ఆలోచించినప్పుడు ‘మనస్సు’ అవుతుంది. ఐదీ, సంకల్పాలు ఆలోచన రూపాంకరాలు (Modifications) ఆ ఉన్న ఏకత్యం వ్యక్తికం (Personal) కాదు. దానికి ఉద్దేశసంకల్పాలు లేవు. ఎందుకంటే మూర్తిమత్యం, సంకల్పాలు పరిమితంను విడిస్తాయి. అందుకనే స్పెన్సర్ నా స్పృహదని అజ్ఞేయ-అదైవ్యుని (Agnostic-monist) అని ప్రకృతి. వున్న అతడవాది అని, దేవుని మత్తెక్కినవాని అంటారు. ఇక్కడ మనకు సంబంధించినంతవరకు ఆతనికి అదైవ్య విశ్వయవాదము. ‘అసంత విశ్వక్రిమత మనలను పాలిస్తున్నది. అందువలన అదృష్టాని (Chance)కి స్వయం భుజత్వాని (Spontaneity)కి ఈ ప్రకృతిలో స్థానంలేదు. సత్యం పూర్తిగా హేతుబద్ధం. అంతట క్రమం, ఐక్యత, అవశ్యకత తప్ప అన్యం లేదు’ అంటాడతడు. మనమెలా కొంతమంది కొన్నిసార్లు కొన్నిసమయ తమంతట తాము యాదృచ్ఛగా చేశామని భావిస్తారు. ఇది సరిగాదు. ఇది

సరైనకారణాలు తెలియక ఆ పనులకు తామే కారణమనుకొంటారు. అంతేకాక ఈ ప్రపంచంలో విడివిడిపేదలకు, పొగడ తెగడలకు స్థానం లేదు.

విఫలవాది :

శ్చయవాదానికి మరొకరూపం ‘విఫలవాత’ నిర్ధాంతముమరీ కరుడ గట్టివ నిశ్చయవాదము. దీనికారం ప్రపంచంలో జరగబోయే ప్రతివానిని దేవుడు ముందుగానే ప్రాసెస్ చేశాడు. తననం మానవుని అదృష్టాన్నయినా ముందుగా లిఖిస్తాడు ఆతని నొడుగు. దేవుడు సర్వజ్ఞాని, సర్వాంకర్యాని, సర్వశక్తిమంతుడు అయినప్పుడు ప్రపంచంలో ప్రతిదానిని ఆతడు ముందుగా నిర్ణయిస్తాననడంలో ఆశ్చర్యం లేదు. దీనికారం మనిషి పదిలో మెదిలే ప్రతి ఆలోచన, ప్రపంచంలో జరిగే ప్రతి సంఘటన దైవ నిర్దేశితే. అయితే ప్రతిదీ భగవంతుడే నిర్ణయిస్తే మానవుడు దేనికి? అన్న సందేహం కలిగిన కొందరు మనిషికి కొంత స్వేచ్ఛ కల్పించనెంచి, ఈ విధానానికి కొన్ని సాసవాదాలు చేశారు. మొత్తంమీస ప్రతిదీ భగవన్నిదేశితమే కాని కొన్నివిషయాలలో మనిషికి కొన్ని పరిమితాలు లోనిది కొంత స్వేచ్ఛ ఉన్నదన్నారు. ఈవిషయం హిందువులకు బాగా తెలుసు

మనిషికి స్వేచ్ఛ ఉన్నా, ఆతడు భగవంతునికి బాధ్యత వహించవలసి ఉంటుందని చెప్పబడింది. ఇది యూదు క్రైస్తవమతాలలో కనిపిస్తుంది. క్రైస్తవదర్శనంలో కార్లిన్ వాదంలో ఇది పూర్తిగా అనివ్యక్తమైంది. హిందువులు దీనిని ఒప్పుకొంటారు. నవాజన ఇస్లామ్ కారం ‘పది జరిగినా అది దైవేచ్ఛమే’.

ఇలాంటి అతి నిశ్చయవాదం సైద్ధాంతికతనే సృష్టించింది. ప్రతిదానికి భగవంతుడే కర్త అయితే, అతడే అన్నింటిని నిర్ణయిస్తుంటే, మానవుడు చేసినసాపాతకు గూడ భగవంతుడే బాధ్యత వహించవలసి ఉంటుంది, తనుక మానవుడు చేసే పాపపుణ్యాలకు బాధ్యత భగవానునిదే. అయినప్పుడు మనిషిని విందించవలసిన పని ఏమిట? అందుకని, ఈ తర్కాన్ని కొనకరిచి లాగిన కొందరు

* మనం మామూలుగా మనదిలో మనిషి ఉన్నాడని, ఈ లోపలిమనిషి స్వయంచాలితమని, బయటిమనిషిని వడవుతున్నాడని భావిస్తాము. లోపలిమనిషి ఆత్మకు సమానము.

loose play) ఉంది. దీనికి అర్థం ప్రపంచంలో ప్రతిదీ కార్యకారణబద్ధం లేదు; కొంతమేరకు వస్తువులసభావం కోసే యథార్థంగా బహుళత్వం (pluralism) ఉంది. అందుకనే ఉపవ్యక్తులో వాస్తవికత (Actualities = సుతార్థంగా జరిగేవి) కంటే సంభవ్యతలు (possibilities) ఎక్కువ.

అంతేకాదు; నిశ్చయవాదిగూడ పశ్చాత్తప్తతనము. 'అయ్యో, ఇది చేయకుండా ఉంటే ఎంత బాగుండేది'. అనుకొంటాను ఒక్కొక్కమాటు. అంటే చేయకుండా ఉండడానికి వీలున్నదని కార్యకారణవాది భావిస్తున్నాడు. హత్య, ఆత్మహత్యలు అతనికి పెద్ద ప్రశ్నార్థకాలు. హత్యను మిగతావిశ్వమంతా కార్యకారణమూత్రంమీర నిర్ణయమే మరి ఇంక వగలే, శిక్ష ఏదో అలాంటివన్నటు బద్ధిహీనుడుమాత్రమే పశ్చాత్తప్తపదవి.

స్వేచ్ఛ ఈ ప్రపంచంలో ఉందని స్పష్టాంతంగా ఋజువు చేయలేము. అది ఈ ప్రపంచానికి సంబంధించిన ఒక అభ్యుపగమము (Postulate) అంటే అది ఋజువు లేకుండానే అంగీకరించవలసిన ప్రాకరణవిషయము. అమాటకొస్తే కార్యకారణనిష్ఠాంతాన్ని, ఏకతా నిష్ఠాంతాన్ని (Causality and uniformity) ఈవిశ్వం అనుసరిస్తున్నదని ఋజువు చేయలేదు. లేవు మూర్ఖుడు చూచున ఉదయస్తాదవి ఎవడూ ఋజువు చేయలేదు. గతంలో అలా జరిగింది గనుక లేవు అలా జరుగుతుందని చెప్పగలదే గాని, అంతకంటే ఋజువు చేస్తేలేదు. మరి ఋజువు లేకుండానే ఆమూలాలు ఈ విశ్వాన్ని వర్ణిస్తున్నాయని ఒప్పుకొన్నప్పుడు, ఋజువు లేకుండానే స్వేచ్ఛ ఈ ప్రపంచంలో ఒప్పుకోవడానికి అభ్యంతరం ఎందుకీ? ఇదీ ఒక అభ్యుపగమమని చెప్పకొనము.

అసలు నియత, కారణత ఈ చక్కటిలో లేవు. అవి ఉన్నది మన మనస్సులోనే. కామెర్లర్ గారి ప్రపంచమంతా ఎలా పచ్చగా కనిపిస్తుందో అలాగే నియత, కారణతలు మనస్సులో ఉన్నవాటికి ప్రపంచమంతా నియతబద్ధంగా, కారణబద్ధంగా కనిపిస్తుంది. అసలు మనది మనస్సులో నుంచి ఆ రెండు రంగులద్వారా (నియమిత, కారణతలు) తొలగించి చూడలేదు. అందుకే అతనికి ఈ ప్రపంచంలో నియత, కారణతలకంటే భిన్నమైన గంభీరగోళ ఆకర్షక పీఠి కనిపించదు. కల్యాణునికీ (colour blindness) కొన్నిరంగులు కనిపించవు. అతనికి సంబంధించినంత వరకు ఈ ప్రపంచంలో ఆ రంగులు లేవు అలాగే అలా భిక్షునినే చూసేవానికి 'అనుమాతరిం' కనిపించదు

ఈ విశ్వంలో విచిత్రమ అంగీకరించినప్పుడు ప్రపంచం ఎంత 'సురహాళ'గా (సుగుణలీనగుణ లేకుండా) వస్తున్నదో. స్వేచ్ఛ అంగీకరించినా అంతే సురహాళంగా వస్తుంది. ఎలాగంటే, స్వేచ్ఛావాద ప్రపంచంలో వీధివడికే అది ఎలాంటికీ అలా జరుగుతుందని భావించదు సరేనున్న నూరవురి ఎంపిక చేసుకొనే 'అవకాశం' ఉందనిమాత్రమే చెబుతాను. ఒక ఊరు చేరేందుకు నాలుగైదుజాబ్బులు ఉండవచ్చు. ఈ దారులు సంభవ్యతలు (Possibilities) మాత్రమే. వాటిలో ఏదైనైనా ఎన్నుకొనే స్వేచ్ఛ అతనికి ఉంది. ఎన్నుకొన్నతనవాత ఆదారి వాస్తవ (Actuality) సుభుతుంది. అంతకుముందు అది సంభావ్యత మాత్రమే.

మంచి, చెడ్డారెండూ చేయడానికి అవకాశం ఉంది చెడును వదిలిపించి, మంచిని చేసినప్పుడే ఆనందం. గొప్పతనం ఉంది చెడు చేయడానికి వీలంతే, మంచి చేయడానికూ తమే వీలుంది, మంచిని మాత్రమే చేస్తే అందులో వికేషం లేదు. లేక చెడునుమాత్రమే చేయడానికి అవకాశం ఉంది. మంచిని చేయడానికి వీలంతేపోతే, చెడు చేసి పశ్చాత్తప్తపదకంలో అర్థం లేదు. రెండింటిని సమన్వయపరచాలనుకొనే నియతివాది అంతా మనమందికీ, చెడుగూడ మంచి మారునామే అని సమర్థించగలిగి గుర్తొచ్చు తప్పుకొంటాను.

ఇంతవరకు మనం రెండువారిను కొంతవరకు చర్చిగాము. ఈ రెండువారిమధ్య ప్రపంచం వీరి పోయింది. అందుకే సర్వేపాదులుగూడ లేపోయేను. శాస్త్ర ప్రగతినిచూచి నియతివాదాలో ప్రభావితులైనవాడు, 'అంతా విచిత్రం, స్వేచ్ఛతమ', 'ఈ ప్రపంచం ఒక నాటకరంగం. అందులో మనమంతా పాత్రలం' అని చెబుతాను. వీరికో మనం ఏకీకరించలేము. అలాగే ఎవరివశం 'నియతి బద్ధి' భవ. ఉన్నదంతా స్వేచ్ఛే' అంటారు. ఇదీ అంగీకారం కాదు. కేవలం ఇదో, కేవలం అదో కాని సుదృఢితి ఒకటి ఉన్నదన్నవిషయాన్ని విస్మరించరాదు. నియతిగాన్ని సామాన్యకారణంగా నిష్ఠాంతంగా (Universal causation) భావించి, ఏకలాలుమధ్య ఏకో ఒకదాని ఎంపిక చేసుకొనే అవకాశాన్ని స్వేచ్ఛగా భావించి రెండింటిని సమన్వయంచేసే వీలున్నదని గుర్తించి వాస్తవానికి ఈ మధ్య పీఠికి అనుకూలమైనాక్ష్యాన్ని నేటి బౌతికశాస్త్రం అందిస్తున్నది. అనేకమంది శాస్త్రవేత్తలు, దార్శనికులు దీనిని బిర్రుపించారు.

నిశ్చయవాదాన్ని స్వేచ్ఛకే సమన్వయపరచడం ఎలా

'ప్రతిసంఘటన కారణజనితమైంది', అనేది అధారంగా ప్రతికాత్రవేత్త ముందుకు పాగుతాడు. అనంత కౌప్రీయ అలోచనకు మూల ప్రాతిపదిక ప్రకృతిలో మనం ఆకార పడకగనే క్రమక ఒకటి ఉంది' అనే సూత్రము. వీటిని అధారంచేసుకొని కాత్రం ప్రగమించింది. వ్యక్తి నడక గూడ కొన్ని వస్తువులు కారణంగా కొరతమవుతుంది. అలా కాకపోతే అతని చర్యలకు ఆర్థం చెప్పలేము. కనుక వ్యక్తివిషయంలో కాని, ప్రపంచంలో జరిగే సంఘటనల విషయంగాని. మనం ఇచ్చేవివలాన్నింటికి మూలం నియమి. అయితే ఈ నియమి లేదా కారణకారణసూత్రం అనేకరూపాలలో గోచరిస్తుంది. గురుత్వాకర్షణ విద్యుదయస్కాంత, రసాయనిక మొదలైనవి నియమితులైనాయి. ఒక గోళి రెండవగోళిని ఢీకొని రెండవదానిని చలించి జేయడంలో ఉన్న కారణకారణబాధం వేరు. మానవ ప్రవర్తనావరతిలో, ప్రవర్తనను నివరించడానికి, భౌగోళిక, జీవభౌతిక, మానసిక, సామాజిక, సాంస్కృతిక కారకాలతో వివరిస్తాము. ఈ కారణతలు వైపాటికంటే భిన్నమైనవి. ఇలా అనేకస్థాయిలలో అనేకరకాల కారణత ఉన్నాయి.

నివో ఒకరూపంలో కాత్రం నియమివాదాన్ని ఒప్పుకొన్నా అదనికభౌతికకాత్రం. 'తేవల యాంతిక కారణతకు, లేదా తేవల భౌతిక నియమి' విముతత చూపిస్తున్నది. ఉదాహరణకు ప్రముఖ భౌతిక విజ్ఞాన కాత్రవేత్త హైజెన్ బర్గ్ ప్రతిపాదించిన 'అనిశ్చయకసూత్రం' (Principle of indeterminacy) ఒక 'కణం' యొక్క దిశను వేగాన్ని - రెండింటిని ఏకకాలంలో కొద్దవ్వంగా కొద్దయింపలేము అంటున్నది. పరమాణు ప్రవర్తనపై మన పరిశీలనప్రభావం పడితుంది కనుక (మనం ఒక చెట్టును చూస్తున్నామంటే మన చూపుప్రభావం క్రాంతి మీదనుంచి ప్రతిబింబించిన కిరణాలు కెర్రా ఆ చెట్టుమీద కొంతైన పడితుంది) మన పరిశీలన ప్రభావం పడని పరమాణు ప్రవర్తనను తెలుసుకోలేము. అంతేకాక పరమాణు గర్భాన్ని పరిశోధించిన కాత్రవేత్తలు గర్భస్థవిషయాల న్యూటాన్ని ఇదనికత్తంగా చెప్పలేకపోతున్నారు. ఈ చెప్పలేకపోవడం వారికి క్లిరీకపోవడాన కాదు. అనంతవిషయం అలా ఉంది. అందికని ఆణుగర్భంలో ఉన్నదేమిలో న్యష్టంగా చెప్పలేక దానిని 'అనన్య' (Hazy) అనే పదంతో అభివర్ణిస్తున్నారు. గుణవాదం (Quantum Physics) ప్రకారం క్లిరీ ప్రసారం వారంవలె అనిశ్చిన్నం (Continuous) గా కాకుండా మధ్య మధ్య 'బాకీ'ల

(Discontinuous)తో గుణికంగా పోట్లాడగ ప్రవరిస్తుంది. అందువల్ల సాతత్వక ఎగిరిపోతుంది. (ఉదాహరణకు నాతః గతిలో 40 మంది పిల్లలుంటారుగాని 40.14 గురు పిల్లలుండరు ఉంటే 41 మంది. లేదా 42 మంది ఉంటారు అలాగే క్లిరీ (energy) గూడ గుణికలు గుణికంగా ప్రవరితమవుతుంది. ఇటువంటి భౌతికకాత్ర దృక్పథంతో ప్రపంచానికి గలబందించిన దృక్పథమే మారిపోతుంది.

'మనషికి ఏమాత్రం స్వేచ్ఛను ప్రసాదించని మూఁటిని విద్విద్రాఢ యాంతికసూత్రాల సాలెగూడునుంచి మనషిని బయట పడవేసింది. ఇటీవలి భౌతికకాత్రం' అన్నాడు హెన్రీ మార్కెస్ ఈవిధంగా మూఁటిని విడిగింప నియమి ఉక్కువ టంకొకే కొంత అనిశ్చయకను ఎక్కింపడంవల్ల, బహుళ ఈ అనిశ్చయకలలో మనషికి కొంత మెరుగుదలలు ఉద్విస్తూండేమోనన్న ఆక మోసులెత్తింది.

ఆణువు ఆణువుగా ఒకరకంగా ప్రవర్తిస్తే, అదే ఆణువు వస్తువులో భాగం మరొకతీరులో ప్రవర్తిస్తుంది. ఎంతుకంటే వస్తువు ఆవయవి (Whole) గా తన భాగాల (Parts)ను ప్రకాశితం చేస్తుంది. ఒంటిగా ఉన్నప్పుడు మనషి ఒకరకంగా ప్రవర్తిస్తే పదిమందిలో మరొకతీరులో ప్రవర్తిస్తాడు. కనుక నియమివాదమే 'పర్యం' కాదు. బహుళా అని అమూర్తవిషయాల (Abstract entities) కు మాత్రమే వర్తిస్తుండేమో, 'పెరుగుతున్న విజ్ఞానంతో మానవుని విమానవుని (dehuman)గా చేసి అతడిని దానినగ చేయవచ్చు. లేదా మనోవిజ్ఞానకాస్త్రిలను మనషి వియంత్రించడానికి గాక విముక్తుని చేయడానికి, అనుగుణ్యుని (Conformist) గా చేయడానికిగాక నిర్మాణాత్మక వైవిర్యంతో ప్రవర్తించేవానిగా, ప్రతి ఒక్కరిని తనకు తాను విరేంతుకొన్నపథంలో (Self directed way) పరిణమించేవానిగా, తనను తాను అధిగమించేవానిగా (Self surpassing) చేయవచ్చు' అన్నాడు కాలర్లెర్ ఓర్స్ అనే ప్రముఖ మనోవిజ్ఞానవేత్త.

దీనినిబట్టి చూస్తే మధ్యమవాదులు విశ్చయవాదాన్ని స్వేచ్ఛకో కలిపి పురుషకారానికి చోటు కల్పిస్తున్నారు. మనషి తేవలం పరిసరాలకు తల ఒగ్గేవాడే కాదు; అసరమైతే అతడు పరిసరాన్ని తన కనుకూలంగా ముడుకొంటాడు; నృష్టిస్తాడు; విమర్శిస్తాడు; మూడుస్తాడు. ఈ లక్షణాలన్నట్లు మనకు ఎలా తెలుస్తుంది? ప్రతిమనషి అవ్యవహిక స్వేచ్ఛ అనుభవంలో ఉంది. దత్తాత్రేయ విశ్చికలలో కొన్నింటిని తాను ఎంపిక చేసుకొంటున్న

ప్రతి ఒక్కరికి తెలుసు. ఒక వికల్పికను ఎన్నుకొన్న తరువాత, దీనినికాక మరొకదానిని ఎన్నుకొంటే బాగుందేమి అని జీవితంలో ఒకమాటైనా అనుకోవలసినది లేదు. మనకు అనలు కొంత స్వేచ్ఛ ఉన్నది కనుకనే మనందానికి జాగ్రత్తమవుతున్నాము. లేదనిస్తున్నప్పుడు ఎందుకా జాగ్రత్తమవుతున్నామో అని అనిపిస్తున్నప్పుడు అది జాగ్రత్తమవుతున్నది. అంతేగాక మనలో కొంతమంది ఎవరి ఒత్తిలేకుండానే నిర్వికల్పంగానే బాధ్యత వహిస్తేవాళ్ళున్నారు. బాగదర్తించినది, దండనపాటోపి కాదు. అమోదనికారణం స్వేచ్ఛనే మరొకసారి నొక్కి చెబుతున్నాయి. పైగా మనకి పర్యాలోచన (Reflective thinking) శక్తి ఉంది. ఒకవని చేయబోయేమిట, ‘ఎందుకయ్యా పరుగులు తీస్తావు. నిలబడి మరొకసారి ఆలోచించు’ అంటూ ఉంటాము. స్వేచ్ఛ లేకపోతే ఈ పర్యాలోచనకు అర్థం లేదు.

మానవుడు ఆలోచనపరుడు, అత్యంత తన్మయంతుడు (Self conscious) కానదాన ప్రకృతిమంచి తాను పొందిన అనుభవాల ఆధారంగా ప్రకృతి నియమాలను రూపొందించాడు. ప్రకృతినియమాలు మనలను ఏలుతున్నాయన్నప్పుడు, వాటిని మానవుడు రూపొందించాడన్న విషయాన్ని మరుగున పెట్టి దీనికి అర్థం ప్రకృతిలో వియమాలు లేవని కాదు, ఉన్న నియమాలను మానవుడు సూక్ష్మీకరించాడు. తనకు జాగ్రత్తగా పరిశీలిస్తే, యాంత్రిక కారణత (Mechanical causation), వ్యక్తికారణత (personal causation) రెండు ఉన్న ప్రపంచంలో మనకి విషమిస్తున్నట్లు అర్థమవుతున్నది. ఈ రెండింటిమధ్య వైరుధ్యం లేదు. శాస్త్రీయసంశోధనలలో ఉద్దేశము (Purpose) ఉంది; యాంత్రికత (Mechanism) ఉంది. ఈ రెండింటికీ యొకటే శాస్త్రీయసంశోధన.

స్వేచ్ఛావాదులు కొన్నింటిని ప్రతిపాదించే కార్యకారణ వంటదాన్ని కాదనరు. మనకి సంపూర్ణస్వేచ్ఛ ఉన్నదని చెప్పరు. వారు చెప్పేది మనకి కొన్ని పార్శ్వాలైనా కారణ కర్త అవుతున్నాడు. పురుషకారానికి చోటున్నది. ఎంపికకు అంశం ఉంది. అయితే ఒక ప్రక్క అక్క (Self) పై ఇతరకారకాలు పనిచేస్తూంటే, మరో ప్రక్క అక్క ఇతరసంఘటనలను ప్రభావితం చేస్తున్నది. మరోవిధంగా

చేస్తూంటే ప్రకృతి కార్యకారణబద్ధమే. మనకి కొన్ని కారణాలకు కర్త ఎలా అవుతున్నాడంటే, అతడు అక్క చెల్లెళ్ళవంటుడు గానీక. కొన్ని సంఘటనలను తాను నిర్ణయించిన అక్క పైపు మలచగలగుతున్నాడు. మానవుడికి స్వేచ్ఛ ఉన్నదంటే, అది నియమాలనుంచి, కారణాలనుంచి స్వేచ్ఛ కాదు. తాము ఎన్నుకొన్న అక్కడికిలో పనిచేసే శక్తిమే స్వేచ్ఛ. ఈ అక్కలు అనుభవం, ఆలోచన, ప్రేమ, భావ, అననరాజ్యం జనించినవి కావచ్చు కాక. మన ఉద్దేశాలు నెరవేరేట్లు యం. తాంగాన్ని విరేచించే స్వేచ్ఛ. కార్యకారణవియమం లేకపోతే మన ఉద్దేశాలు నెరవేరవు.

మానవుడు నిరక్షణమైనవాడు. అతడు చేతుడే కాదు, అత్యంత శుభ్రుడు గూడ. చేతనం అంటే పరిసరాన్ని గుర్తించడం, అత్యంత శుభ్రం అంటే పరిసరానికే, తన మనసులోని విషయాలు, తన మనసుచేసే చేష్టలను గుర్తించి మెలగడము. దీని నునం అత్యవిమర్శగూడ అనవచ్చు. అంటే తనకు తానే కర్త కర్మ అనిగూడ తెలుసుకోగలుగుతున్నాడు. ఈ యంత్ర లేకపోతే స్వేచ్ఛ లేదు. విజ్ఞానం, అత్యవికాసం పెరిగేకొలది సంభాషణలు ఎక్కువ అని విస్త్రుత స్వేచ్ఛనంటి పెరుగుతుంది. ఒకే సంభాషణ ఉన్నప్పుడు ఎంపిక స్వేచ్ఛ ఉండవు.

సంపూర్ణ స్వేచ్ఛ ఎవరికీ లేదు కాని కొంత స్వేచ్ఛ ప్రతి ఒక్కరికీ ఉంది మన చర్యలలో ఎక్కువ మేరను వనతి, నిద్ర, తిండి వర్తించాయి. ఈ అననరాజ్యతో బాధితులైన వారికి జీవిత అక్కలు ఎంపికలో స్వేచ్ఛ మృగ్యము. అతరవాత మన అలవాట్లు, సామాజిక బద్ధితులు మన ప్రవర్తనను మూలలో ముద్రాయి. అందువలన ఎక్కువమందికి సజీవంగా అలాగింది ఎంపిక చేసుకొనే సందర్భాలు ఉండవు. స్వేచ్ఛ, అత్యవికాసం విజ్ఞానంమీద ఆధారపడి ఉంటాయి. తనకు, అనలు స్వేచ్ఛ ఉన్నదా లేదా అని కాక మనకి ఏమేరకు స్వేచ్ఛ ఉన్నది; అని ప్రశ్నించుకోవాలి.

అత్యంత వ్యక్తికరణం స్వేచ్ఛ. అయితే ఈ అత్యంత వ్యక్తికరణం కొన్ని పరిమితులకు లోబడి ఉంటుంది. విజ్ఞానం పెరిగేకొలది పరిమితులు తుంచించుకుపోయి స్వేచ్ఛ విహీనమవుతుంది.

మహాభారత ఉర్ధ్వము

భారతీయ

నారాయణం నమస్కృత్య సర్వచైవ సర్వోత్తమమ్
దేవీం నిరన్వతీం వ్యాసం తతోజయ ముదీరయేత్ ||

శ్రీమన్ మహాభారతము స్థూల దృష్టితో పరిశీలించినపుడే కొన్ని విశేషములు సూచించుచు రచించబడినదని తోచును. మరియు సూక్ష్మ దృష్టితో చూడగలవానికి అందలి అంతరార్థములన్నియు పరమార్థములుగా దర్శమిచ్చును. అట్టిసూక్ష్మదృష్టులకు సేత్ర పర్వమైనది విరాటపర్వము

ఇందు విరాటరాజు కొలువులో పాండవులు ఆజ్ఞాతవాసము చేయుట బహుచమత్కారమైన సన్నివేశము. ఈ పర్వమునందలి సకల సన్నివేశములు వ్యక్తుల ప్రవర్తనములు అన్నియు విరాట్పురుషుని యందు లీనమైన జీవుని జీవితమును నిరూపించుచున్నవి. అప్పుడు జీవుడు విరాట్పురుషునితో తనకు సన్నిహిత సంబంధము కలదని తెలిసికొని జీవితముపై జయవిశ్వాసము కలిగి జయము పొందును. కనుకనే శ్రీమహాభారతమును “జయము” అని వేదవ్యాస మునీంద్రుడు పేర్కొనెను. మనమిప్పుడు ఆ కృష్ణద్వైపాయనుని జయదర్శనానుభూతిని పొందుదుముగాక!

1. పాండవులు ఆజ్ఞాతవాసము చేయుటకు నిశ్చయించినపుడు తమ ఆయుధములన్నియు ఊరివేలవల శృశానము నందున్న శమీవృక్షముపై కట్టిపెట్టిపట్ట దానిపై వెళుకలే బరము, మానవకలేదరము పైకప్పుగా కట్టట.

2. విరాటరాజు కొలువులో ధర్మరాజు కంకధట్టు అను పేరుతో అక్షిక్రిడానోదకారుడుగాను, భీముడు వలలుడు అను పేరుతో పాప

కుడుగాను, అర్జునుడు బృహన్నల పేరుతో నాట్యచార్యునిగాను, నకులుడు దామగ్రంధి పేరుతో అశ్వశిక్షకుడుగాను, సహదేవుడు తం తీపాలుడు అను పేరుతో గోపాలకుడుగాను, మాలిని తనకు ఐదుగురు గంధర్వపతులు గల రవి చెప్పట, బ్రాహ్మి, మాలిని అను పేరుతో సుధేష్ఠవద్ద సైరంధిగాను చేరుట. వీరందరు పాండవులవద్ద ఆయా పనులు చేయుచున్నట్లు చెప్పట.

3. కీచకుడు మాలినియందు వ్యామోహపడుట.

4. సుధేష్ఠ వద్యము తెచ్చుటకై కీచకుని యొద్దకు మాలినిని పంపుట.

5. విరాటరాజు కొలువులో వలలుడు శమీవృక్షమును విరాటుని శిష్యులకు పైకలింపజేసినపుడు ధర్మరాజు వారించుట.

6. కీచకుని వలలుడు సర్వశాలలో రాత్రి వేళయందు సంహరించుట.

7. ఉత్తరక్షమారుని అగ్నిరక్షణము, బృహన్నల గాఢీంము గ్రహించి, తాను అర్జునుడనని ఉత్తరునకు తెలుపుట. ఉత్తరుని సారధ్యముతో తాను కౌరవులనోడించి గోగ్రహణము చేయుట.

8. విరాటరాజపుత్రిక యైన ఉత్తరను అర్జునుడు తాను స్వీకరింపక తనకుమారుడైన అభిమన్యునకిచ్చి పెండ్లి చేయుట.

9. ఈ విధముగా ఉత్తరాభిమన్యుల వివాహముతో పాండవులు ఆజ్ఞాతవాసము చేయుటలో జయము పొందుట.

ఈ మున్నగు సన్నివేశములు బహుచతు తార్కరములు గలవై సహజస్ఫూర్తిగల రహస్యస్థాయిలో భారతమునందు కృష్ణద్వైపాయనునిచే చెప్పబడినవి. వాని విశేషార్థములు మనమును విందుముగాక.

ఈ విరాటపర్వము యొక్క పరమార్థము కట్టుబడవలెనన్నచో మనకు చక్కగా చిత్రపోవుటచేత కావలెను. కలలుగలచు కలత నిద్రలో నున్నచో నిద్రపోయి ప్రయోధాపము లేదు. నిద్రలో కూడ మరల పొనము, మన స్నేహితులు, మనబంధువులు, మనరాగ ద్వేషములు ఇవియే ఉన్నచో నిక అజ్ఞాతవాసమున్నది. మనము నిద్రించునపుడు, మనపేరు, మనరూపము, మనహోవా, మనవ్యక్తిత్వము, అన్నిటిని విడిచిపెట్టి నిద్రాతుము. ఇదియే అజ్ఞాతవాసము. ప్రశాంతముగా నిద్రించునపుడు మనలో నేనున్నాను అను భావము ఎక్కడ మిగిలియున్నదో, ఆ భావము ఎక్కడ నిలిచియున్నదో, అప్పుడు మన ఇంద్రియశక్తులన్నియు ఏమైనవో పరిశీలింపవలెను.

మనము గాఢనిద్రలో నున్నపుడు కాళ్లు, చేతులు కదలవుగాని గుండె కొట్టుకొనుచునే యుండును. ఊపిరితిత్తులు చేయుచునే యుండును. జీర్ణకోశము పనిచేయుచునే యుండును. ఇవి పనిచేయుట మన అనుమతితో సంబంధించి కాదు. ఆయా అవయవములందు లోపలనున్న ఖాళీ ప్రదేశము మనకంటికెన్నలని చీకటిగా (కృష్ణ ద్వీపము) కనిపించినను, అందు నిత్యము ఉదయించుచున్న విరాట్పురుషుని అవతార వ్యక్తివలన జరుగుచున్నది. ఆ వ్యక్తినే పరాశరతశయ్యుడైన వ్యాసునిగా తెలిసినవారు చెప్పిరి. కనుక ఈ విరాటపర్వ వృత్తాంతమంతయు వ్యాసదర్శనముగా చెప్పబడినది. మనమునిద్రించునపుడు 'నేనున్నాను'

అను భావము హృదయమునందు మిగిలి యుండును. కాని ఆ హృదయము పనిచేయుట మన యిష్టముపై ఆధారపడిలేదు. కనుకరాత్రి నిద్రపోవునపుడు మన గుండెను నిత్యము ఎవని అనుగహము వలన పనిచేయుచున్నదో వాని యందు సురుప్పింపవలెను. అతడే విరాట్పురుషుడు, అతడే విరాటరాజు. అని చెప్పబడెను. మనము నిద్రించునపుడు మన వ్యక్తిత్వమును విడిచిపెట్టిమి గనుక మారుపేరుతో అనగా అనలుతత్త్వముతో పరమార్థమందు సమర్పించుకొనటయే అజ్ఞాతవాసముగా చెప్పబడినది. అప్పుడు దేహభావము ఉండిదు గనుక దేహములు నశించు శ్మశానముగా చెప్పబడినది. అచ్చటనున్న చెట్టు శమీశృక్షము అన్ని తత్త్వముగల జీవుడు నిద్రలో జీవుని శరీరము కళేబరము కనిపించుచు వ్యక్తి స్వరూపాలేకుండ యుండును, గనుక పాండవులు ఊరి వెలుపల శ్మశానములో శమీశృక్షముపై కట్టిన ఆయుధములపైన మృతకళేబరము కూడ కట్టబడి ట్లు చెప్పబడినది. నిద్రలో మనలోని పశుభావ లన్నియు సురుసిపోవును. కనుక ఒక పశుమృత కళేబరము కూడ ఆయుధములపై పొదివిరిని చెప్పబడినది. పంచపాండవులనగా మన యొక్క పంచేంద్రియములే. వారి ఆయుధములు ఇంద్రియశక్తులే. ఈ ఇంద్రియశక్తులన్నియు నిద్రలో నాడుల నాశయించి యుండును. గనుక అవి చూచువారికి నాడులవలె నుండు పాములుగా కన్పించునని చెప్పబడినది. మనము నిద్రించునపుడు దేహభావమును విడిచిపెట్టి విరాట్పురుషునిలో లీనమగుదుము. కనుక ముందుగా పాండవులు శ్మశానమున శమీ వృక్షముపై ఆయుధములు భద్రపరచి విరాట రాజు కొలువులో అజ్ఞాతవాసమునకు చేరిరిని చెప్పబడినది.

మానవ శరీరము మనమనకొనుచున్నట్లు ఒక వ్యక్తికి నిలయము కాదు. అనేక దేవతలకు నివాస స్థానము, జీవుడు విరాట్పురుషుడైన దేవుని అంశగనుక అతనియందును సమస్త దేవతాంశములు పనిచేయుచుండును. పగలు మేల్కొనియున్నపుడు మానవుడు ఆయా దేవతా తత్త్వములను గతునింపలేక ఇది నా కంఠము. ఇది నా ఊపిరికిత్తులు. ఇది నా పొట్ట. ఇది లింగస్వభావము. ఇది నా దేహము అని అహంకరించును. కాని మూగవాడు మాట లాడలేనప్పుడు, ఉబ్బునపురోగి గాలి పీల్చ లేనప్పుడు, అజీర్ణ వ్యాధిగ్రస్తుడు కడుపు నొప్పితో శాధపడుతున్నప్పుడు, దంపతులు సంతానము కలుగక పరినిపించుచున్నప్పుడు, ఈ దేహము ఎట్లు వచ్చినదో అట్లే పోవు చున్నప్పుడు, (మరణము) మానవుడు ఎట్టి సమాధానమును చెప్పలేక పోవుచున్నాడు. కాని వివేకవంతుడై గుర్తింపగలిగినప్పుడు, తాను నిద్రించినపుడును తన అనుమతితో సంబంధము లేకుండ పనిచేయుచున్న యింద్రియములను చూచి అవి దేవతా ప్రజ్వలని గుర్తింపగలుగును. పగలు ఆయాక్షేర్ణతో పిలువబడిన అవయవములు రాత్రియందు అగలు తత్త్వములుగా మారి పనిచేయుటయే పాండవుల అజ్ఞాతవాసముగా చెప్పబడినది. ఇందలి వారి పేరులన్నియు ఆయా దివ్యతత్త్వములను తెలుపుచున్నవి. అవి యిచట వివరింపబడును.

1. ధర్మరాజు :-

ఇతని పేరు కంఠుడు. కం అనగా శిరస్సు కంఠ అనగా శిరస్సుకలవాడు. అనగా కంఠ తత్త్వము కలవాడు అని అర్థము. అచటనే జీవుని బాగ్రూపమునకు బాహ్యరూపమైన స్వరూపుని, అతివాక్ తత్త్వము కలవాడు

గనుకనే విరాటునితో వినోదములాడుచు కాలక్షేపము చేసెను. పాచికలాట అనగా అక్షక్రీడ యోగ శాస్త్రము ననుసరించి పంచేంద్రియ కేంద్రములను చక్రములుగా గుర్తించినపుడు వానిమధ్య ప్రయాణము అక్షక్రీడ అనబడును. అందువలన అతడు విరాటునితో పాచికలాడి గట్లు చెప్పబడినది.

అక్షములనగా ఇంద్రియములని పరమార్థము. సృష్టిధర్మము ననుసరించి దివ్యచైతన్యము ఇంద్రియములతో వర్తించుటయే అక్షక్రీడ.

2. భీముడు :-

ఇతనిపేరు వలలుడు. వలనము అనగా తిరుగుట. ఇతడు బాయుపుత్తుడు గనుక బాయు తత్త్వమైన ప్రాణశక్తి అని అర్థము. ఈ ప్రాణశక్తియే మనము తిను ఆహారపదార్థములను కడుపులో పచనము చేయుచున్నది గనుక వలలుడు వంటలవాడుగా నుండెనని చెప్పబడినది.

3. అర్జునుడు :-

బృహన్నల అనగా కొంత వ్యక్తమగుచు మరి కొంత అవ్యక్తముగా నున్న అగ్ని తత్త్వము అని అర్థము. బృహత్ + నల బృహన్నల. బృహత్ = బృహణమై వ్యక్తమగుట, నల = అనగా బంధింపబడి వ్యక్తము కపోవుట.

అకలి ఎంత వ్యక్తమైనను కైకి కనబడదు. దేహములోనే అవ్యక్తమై యుండునుగదా! ఇదియే మన పొట్టలో అకలిగా పనిచేయుచున్నది. అకలివేసినపుడు అణువణువున నీరసము కలుగును. ఇట్లు అకలి అను అగ్నిరూపమున కంఠుగను, గు. 2. అనగా గూఢగనున

అవ్యక్తముగా నుండుచు జీవుల స్వభావమును దేహముకంటె వేరైనదిగా నిరూపించు అగ్ని తత్త్వమే బృహన్నల, కనుకనే యితడు ఉత్తరకు నాట్యము నేర్పినట్లు చెప్పబడినది. ఉత్తర అనగా జీవుని దేహమునుండి దాటి వర్తించు స్వభావము. ఇది విరాట్పురుషునిచే ఇవ్వబడినది, గనుక ఆమె విరాటుని కూతురుగా చెప్పబడినది. ఈ స్వభావము జీవ తత్త్వముచే అణువణువున (అకలివలె) ఉండించుచు. ఇదియే ఉత్తరకు బృహన్నల నాట్యము నేర్పుట. ఈ స్పందనము దేహమునందు జరుగుచున్నది గనుక అదియే సరసశాల. నిద్రలో జీవుడు ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వమును కలిగియుండుట లేదు గనుక బృహన్నల పౌరుషపీనుడుగా చెప్పబడినాడు.

4. నకులుడు :—

దామగ్రంథి, ఇతడు అశ్వశిక్షకుడుగా నుండెను. అశ్వము జీవుల లింగ తత్త్వమునకు సంకేతము దామగ్రంథి అనగా త్రాడుయొక్క ముడులుకలవాడు, లింగతత్త్వముచే ఉత్పత్తియగు తరతరముల ప్రజలు కలవాడు అని అర్థము.

5. సహదేవుడు :—

తంత్రీపాలుడు, తంత్రమనగా దేహవ్యాపారము, దానిని నిర్వర్తించువాడు. అనగా దేహమును నిల్పువాడు. దేహమునకు గోవు సంకేతము కనుక ఇతడు గోపాలకుడుగా నుండెను. సహదేవుడు దేహముతో సహా (కూడ) ఉండు దేవుడు. దివ్యశక్తి.

6. ద్రోవది :—

మాలిని అనగా మాలకలది. పంచేంద్రియములను ఒక పుష్పమాలికగా కూర్చుదారము

వంటిది మనస్సు. అట్టి మనస్సునకు సంకేతమే ద్రావది. కనుక ఆమె పేరు మాలిని అని చెప్పబడినది. ఆమెయు ఉత్తరకు మాలాలంకరణ చేయును. అనగా జీవస్వభావమునకు ఇంద్రియముఖములను సమకూర్చుట.

వీరు పాంచాలి, ధర్మరాజుల కొలువులో నున్నవారమని చెప్పకొనుట, అనగా నీ దేవతానైజ్యము పంచేంద్రియములకు సంబంధించినవనియు, ఇప్పుడవి అజ్ఞాతవాసమున (దేహనిద్ర) ఉండుటచే ఇట్లు వర్ణితునియు చెప్పట.

మాలిని తనకు ఐదుగురు గంధర్వపతులు గలరని చెప్పెను. సృష్టివ్యక్తముకాక పూర్వము విరాట్పురుషునితో లీనమైయున్న దేవతలను సాధ్యులు అందరు. ఇదియే “యత్ర సాధ్యా స్సంతి దేవాః” అని పురుషసూక్తమున పేర్కొనబడినది. సృష్టిని సాధించువారు గనుక సాధ్యులు అని వీరికి పేరు. వీరినే గంధర్వులు అని కూడ అందురు. అందువల్లనే మాలిని విరాటుని కొలువులోనున్న తన భర్తలనుద్దేశించియే ఐదుగురు గంధర్వభర్తలు గలరని చెప్పివది.

3. ఇట్లు పాండవులు అజ్ఞాతవాసములో నుండగా కీచకుడు అను విరాటుని బాపమరిది మాలినియందు వ్యామోహపడెను. విరాటుడు విరాట్పురుషుని ప్రతీక గనుక మానము వహించుచు. అతని ప్రకృతి సుధేష్ఠ, ఆ ప్రకృతి యందు పుట్టు వికారము కీచకుడు. ప్రకృతి యందు మానవుల మనస్సులు వికారములకు లోనగుటయే కీచకుడు మాలినిపై వ్యామోహపడుట. విరాటుని రాజ్యముమత్స్య దేశము అనగా మదయాపముగా వర్ణింపబడినది. ఇదియే పరమాత్ముని సంకల్పము భౌతిక శరీరము చాల్చుట. అప్పుడా శరీరమునందలి జీవుడు తనకు శరీరముపై అధికారము కలదని విజ్ఞునిగును. ఇదియే కీచకుడు మత్స్యరాజ్య

ముచై కారము చెబాయించుట, దేహము నిచ్చినది పరమాత్మయైనను దేహము రూపాదుట ప్రకృతి ధర్మముగా జరుగుచున్నది. గనుక అందలి మనస్సు గుణవికారములకు లోనైనను పరమాత్మ పట్టించుకొనుట లేదు అట్లే సుధేష్ణ వద్దనున్న మాలినిని కీచకడు అల్లె పెట్టుచున్నను విరాటుడు చూటాడలేదు లోకములో ఆస్థిహత్యలు చేసుకొనువారు తీర్వాలోచనలచే విచ్చిరట్టిచుకొనువారు కీచక బాధితులే, అంతేకాదు మాలినిని తరుముకొనుచు కీచకడు విరాటుని కొలువుగోనికీ ప్రవేశించినను అతడేమియు అనలేకపోయెను. సత్కర్మాచరణము లేక నిరంతర సేవభావ పీడితులైన వాఙ్మతి యిట్టిదే. వారిని సత్కర్మాచరణమే రక్షింపగలుగుగాని మరి రమాయ్యుడు కూడ రక్షింపలేడు. కాని తత్కాలికముగా ఉపశమనము గావింపగలుగు, అతే విరాటుడును కీచకని ఓదార్చి ఉపశమింపజేసి పంపివైచి మాలినిని ప్రమాదమునకు లోనుగాకుండ తప్పించెను.

4. అట్లే సుధేష్ణకూడ మాలిని మానసారక్షణమునకై ప్రయత్నము చేయకపోగా, కీచకని వద్దకే మద్దము తెచ్చుని పంపెను. పరమాత్ముడు ఉదాసీనుడైయుండగా అతని ప్రకృతి జీవుల మనస్సులకు ఇంద్రియార్థముల కొంకు ఆయా వస్తువుల మీదికి పంపుననిగా మున్నది. మనము దైవప్రార్థనకై కూర్చొని యుండగా మన మనస్సు మన విరోధులను గూర్చి ఆలోచించుచుండును. దీనికి ప్రకృతి ప్రేరేపణయే కారణము. అందువల్లనే సుధేష్ణయే మాలినిని మద్యము కొరకై తమ్ముని యొద్దకు పంపినట్లు చెప్పబడినది. మన మనస్సులో ఇతరులపైనను దుష్టభావములు పోవుటకు విరోధులుగా నుండుటయే గాక మన

మనస్సు వారిమీదికే పోవుచుండును. ఇది జీవుల సంపూర్ణ మనశ్శాంతికై పరమాత్ముడు ఏర్పాటు చేసిన ప్రకృతి పద్ధతి. సంఘములో కూడ ఒక దుష్టుడు ఉన్నపుడు అందరును వాని దుష్టచేష్టలను గూర్చియే చర్చించుచుండును. ఆ దుష్టుడు అంత మొందువరకు ఆచరణలు కొనసాగుచునే యుండును. అప్పుడు కొందరు సమర్థులు పూనుకొని ఆ దుష్టుని అంతముచేయుచును. అప్పుడు సంఘమునకు సంపూర్ణ శాంతి లభించును. అట్లే సుధేష్ణమాలినిని కీచకని యొద్దకు పంపించినది అగ్రదామెను బలాత్కరించిరాకు. అప్పుడు నలభైదు పూనుకొని వానిని నర్తనశాలలో తువముట్టిచెను. అందువలన కీచకడు వాని ముచ్చనకే మాలినిపై మోహపడెను. ప్రకృతిగో దుష్టుడు నశించుటకు ఏర్పరుపబడిన పద్ధతినయే.

5. కీచకుడు ద్రావణిని తరుముకొనుచు విరాటరాజు కొలువులోనికివచ్చెను. అప్పటికిని ఆమె అందకపోగా శాలితోతన్నెను. అప్పుడు విరాటరాజు ఏమియు చేయలేని వాడైనప్పటికిని మాలినిని జాలితో చూచుచు కీచకని ఓదార్చి మాటలు పలికి పంపివైచెను. దైవరక్షణమనగా ఇట్లుండును. విరాటరాజు పాండవులకు రక్షణ విషయమై ఎట్టి హామి యివ్వలేదు. అందువలన అరిగిన పక్షిని తోచును. కాని నిజముగా ఆతడు ఆనమర్థముగా అనే అయినచో కీచకుడు కొలువులో విరాటుని మాటలకు ఏల మరలిపోవును. వాని బౌద్ధత్యము ఇతరులకు (సుధేష్ణకు కూడ) ఆపజాలినది కాదుగదా! ఇదియే భయంకర వ్యాధులు వచ్చినవారు బ్రతికి బయటపడటం చూచినపుడు, భయంకర ప్రమాదము కొద్దిలో తప్పిపోయినప్పుడు విరాటుగుఱుని సామర్థ్యము వెల్లడియగును. ఇట్టిది నిర్మలముగ స్ఫుల్త పిల్లలలో అనుభవసిద్ధము.

మహాభారత దర్శనం

పిల్లవాడు క్రిందతో ఆడుకొనుచున్నప్పుడు అది పడినను వానికి దెబ్బతగులక కొద్దిగా తప్పిపోవును. అట్లే కుక్క మొదలగు జంతువులతో ఆడుకొనునప్పుడును అవి వానినేమి చేయవు. కాని ఎదిగిన వయసులోనున్న మనము ఆ ప్రమాదము లన్నిటిని దేహమునకు సంబంధించినవిగా భావించి వ్యాధిగ్రస్తులకు దేహచికిత్స చేయుదుము. నిజమునకు మనలను బాధించునది వ్యాధికాని దేహముకాదు.

6. అజ్ఞాతవాసమున ప్రధానమైన ఘట్టము కీచకవధ. భీముడు సర్వసళాలలో కీచకుని సంహరించును. అందుకొంత ద్రాపది కీచకుని రాత్రివేళ సర్వసళాలకు రమ్మని సంకేతము చెప్పెను. సర్వసళాలయనగా జీవుః స్వభావము నర్తించు (ప్రవర్తించు) దేహమే. అందు ఉత్తరయనగా దేహముకంటే వేరై దేహము నందు నర్తించు జీవుని ప్రజ్ఞాశక్తి. ఆ జీవుడే అన్ని రూపమైన బృహన్నల పగటిపూట జీవుని సంకల్పము ననుసరించి ప్రజ్ఞ వనిచేయుచుండును. ఇదియే పగటిపూట బృహన్నలయొద్ద ఉత్తర నాట్యము నేర్చుకొనుట రాత్రిపూట జీవుని సంకల్పముండుదు గనుక ప్రజ్ఞ పనిచేయుదు. అందువలన దేహము నిశ్శబ్దమైన సర్వసళాల వలె నుండును. అందు పనిచేయునది పంచేంద్రియములను పనిచేయించు మనస్సే అనగా సైరంధ్రియైన మాంసనియే. ఆమె కీచకుని అర్థరాత్రి సర్వసళాలలోనికి రమ్మని సంకేతము చెప్పినది. కీచకుడనగా ప్రశాంత నిద్రకు జీవుని ప్రశాంత జీవితమునకు ఖంగము కలిగించువాడు. సంస్కృత భాషలో కీచకమనగా వెదురు బొంగు అని అర్థము. “కీచ్-కీచ్ మని శబ్దము చేయునని” అని వ్యుత్పత్తి మన వెన్నముక వెదురుబొంగు వంటిది. అందున్న వెన్ను పాములో ప్రాణ సంచారము జరుగుచుండును.

ఈ సంచారము ఏయే ఇంద్రియములకు సంబంధించి యుండునో ఆయా ఇంద్రియములకు సంబంధించిన పక్షులు జరుగుచున్నట్లు కలగా నిద్రలో కనిపించును. ఒక్కొక్క పుడు ఆయా ఇంద్రియములకు సంబంధించిన కలవర పాటులో మనస్సు పీడింపబడినపుడు ఆ మనస్సు ఆ ఇంద్రియమునకు సంబంధించిన ప్రజ్ఞను ఈ కలవర పాటును దేహమునందొక చోట కూర్చును. కీచకుడు ప్రాణ సంచారమునకు సంబంధించిన కలవరమును కలిగించినవాడు కనుక ద్రాపది వాయు పుట్టుడైన భీముని సర్వసళాలకు పంపినది. రాత్రి నిద్రలోనే యిట్టి కలవర పాటు కలుగును. గనుక రాత్రివేళ కీచకుని ద్రాపది రమ్మనినట్లుగ చెప్పబడినది. మనకొక పీడకల వచ్చినపుడు మనలను ఎవరో గొంతుపిసికి చంపుచున్నారని కలవచ్చినపుడు మనకు మెలకువరాగా మన ప్రాణశక్తి చేత పీడకల తొలగిపోవును. ఇదంతయు నిశ్శబ్దముగా ఎవ్వరికీ తెలియకుండ జరుగును. కావున ప్రాణస్వరూపుడైన భీముడు పిడిలి పోటులతో కీచకుని నిశ్శబ్దముగా సంహరించినట్లు చెప్పబడినది. ఈ విధముగా నిద్రలో పీడకలనుండి మెలకువ వచ్చుట జీవితములో మృత్యుభయము లేకుండ ప్రశాంతముగా జీవింపగలుగుట కీచకవధగా వర్ణింపబడినది.

7. విరాటరాజు జీవితము చమత్కారముగా చిత్రీకరించినది. ఆయన ఆసమర్థుని వలె నుండగా అతని కొడుకు ఉత్తరుడు పిరికిపందగా ప్రసిద్ధుడై యున్నాడు. ఉత్తరుని తత్త్వము తెలియవలెనన్నచో ఉత్తర తత్త్వము తెలియవలెను. ఉత్తర అనగా జీవుని దేహముకంటే వేరై పనిచేయు ప్రజ్ఞాశక్తి. మనము మాట్లాడునపుడు, ఆలోచించునపుడు, సంకల్పించునపుడు ఈ ప్రజ్ఞ మనకు తెలియుచుండును. ఇట్లు దేహము నుత్తరించి (దాటి) పనిచేయు

టలో తత్తరపడి వెనుకంజవేయు అసమర్థుడీవుడే ఉత్తరుడు. మనము దేహము విడిచి పెట్టినను మరియొక దేహములోనికి తప్పక ప్రవేశింపగలము అను సృష్టి సత్యము ప్రతి నిత్యము రాత్రి దేహస్పృహలేక పరుండి మరునాడు మేల్కొనుచుండుట వలననే అనుభవ సిద్ధముగా ఋజువగుచున్నది. అయినను దేహము ఉత్తరించి జీవించుటకు భయపడువాడు ఉత్తరుడు. మొదట మొదట దేహజ్ఞానము ఆత్మజ్ఞానము, లేనప్పుడు దేహభావము కలిగిన జీవుడు తానే దేహమును రక్షించుకొనగల్గినట్లు భ్రమపడి ప్రగల్భములు పలుకును. ఇదియే ఉత్తరుడు రథికుడుగా నుండి ప్రగల్భములు పలుకుట. అపుడు అసలు దేహమును నడిపించుచున్న అగ్నిస్వరూపుడైన జీవుడు సారధిగా మాత్రమే తోచును. ఇట్లుండగా భీష్మ, ద్రోణ, కృపాది ధన్వినికరాశీలమైన కౌరవవైన్యమును చూచినపుడు మనస్సుతోబాటు శరీరముకూడ వణకును. ఇదియే ఉత్తరుడు భయపడుట. అపుడర్జునుడు శమీవృక్షము వద్దకు కొనిపోయి అచ్చటి గాండీనమును స్వీకరించి తాను అర్జునుడనని ఉత్తరునకు తెలిపెను. అనగా ప్రశాంతిపొంది మనస్సును వశపరచుకొని ఆత్మజ్ఞానమునుపొందుట. అప్పటినుండి ఆత్మస్వరూపుడైన తాను దేహమునకు రథికుడుగా నుండును. అంతకుపూర్వము భయపడు జీవుడు ఇపుడు నిర్భయముగా జీవితము కొనసాగించుటకు నిశ్చయించును. ఇదియే ఉత్తరుడు. అర్జునునకు సారధ్యము వహించుట. గోగ్రహణ మనగా గోవులను పట్టుకొనుట, గోవు అనగా దేహము. మనము పెట్టు నానా గడ్డితిని మనకు సాధువుగా తన శక్తిని సాలవలె ధారపోయునది కనుక దేహమును గోవుయని వేదర్థులు పరిచిరి. మనము

చేయు అనేక కార్యములే కౌరవసేన, కురు వంశమువారు అనగా మనము చేయు పనుల వలన ఏర్పడు ఫలితములు. ఎంతోదూరము నడిచినచో కాళ్లులాగును. తీవ్రముగా ఆలోచించినచో బుర్ర వేడెక్కును. మితిమీరి యిన్నచో అజ్ఞానము చేయును. ఇట్టి కార్యఫలితములు దేహమును పట్టి పీడించుచున్నవి గదా! ఇదియే కౌరవవైన్యము గోగ్రహణము చేయుట అందులోని జీవుడు ఉత్తరుడై భయపడువాడైనపుడు గోగ్రహణము మిక్కిలి భయంకరముగా నుండును. ఆత్మజ్ఞానముచేత దేహమునకు ప్రమాదము లేదని గ్రహించి తనకు అపజయము లేదని ధృఢనిశ్చయమై ఆత్మకు సారధ్యము అప్పగింపగా చేసిన కార్యఫలితములన్నియు ఆత్మజ్ఞానముచేత నిస్తేజములయి పోవును. గనుక దేహము దెబ్బతినదు. మరల స్వాధీనములోనికి వచ్చును. ఇదియే అర్జునుడు ఉత్తరుడు సారధిగా భీష్మాదికురువీరులను జయించి గోవులను మరలించినట్లు చెప్పబడినది.

8. ఈ విధముగా పాండవులు విరాటునకు పరిచయముకాగా అతని పుత్రికయైన ఉత్తరును అర్జునుని పెండ్లాడుమని కోరెను. అపుడర్జునుడు తన కమారుడైన అభిమన్యునకు చేసుకొనెను. అనగా పరమార్థయైన విరాట్పురుషుని సన్నిధిలో పంచేంద్రియజ్ఞానము కలుగగా జీవునకు విరాట్పురుషుడు తనప్రజ్ఞను అనుగ్రహించుచు. అపూర్వతరు ఆప్రజ్ఞతో నిర్భయముగా జీవితము గడుపును. ఇది పరమార్థముగా ఒకే శరీరము నందు జరుగుచున్నను అప్పటికి దేహములో కలిగిన మార్పు అనగా అజ్ఞాతవాసముపూర్తియై గోవులను మరలించి తెచ్చుట అనగా అజాన

జీవితము పూర్తియై విరాట్పురుషుని దేహమును దుష్కార్యఫలితములనుండి తప్పించి పరమాత్మ సేవకే అంకితమొనర్చుట అప్పటినుండి అతని ప్రజ్ఞ వేరుగా పనిచేయును. సృష్టికి అభిముఖముగానున్న మహాత్మానము అతని అనుభవమునకు వచ్చును. అతని జీవితమునకొక దీక్షయలవడును. అతడే అభిమన్యుడని చెప్పినాడు. దేహమును దాటిపోగల అతని స్వభావమే ఉత్తర గనుక ఆమెను అభిమన్యునకిచ్చి వివాహము చేసినట్లుగ చెప్పబడినది. కనుకనే అతడు పద్మవ్యూహమును భేదింపగలిగెను. అనగా ఇంద్రియ వికాసమును పొందిన దేహమును దాటి పరమాత్మస్థితిని పొందగలిగెను. అతని కుమారుడు పరీక్షిత్తుగా చెప్పబడెను. పరీక్షిత్తు యనగా పరీక్షించి చూచువాడు, అనగా సకల శీవులయందును పరమాత్మను చూడగలిగిన వాడు అని అర్థము. ఉత్తర అను ప్రజ్ఞచేత తాను దేహముకంటె వేరైన పరమాత్మని ఎవడు తెలుసుకొనగలుగు చున్నాడో అతడు అందరి దేహములకంటె వేరుగానున్న పరమాత్మను చూడగలడుగదా! అందువలన ఉత్తరను అభిమన్యునికిచ్చి వివాహము చేసినట్లు చెప్పబడినది.

9. ఈ విధముగా విరాట్పురుషుని అనుగ్రహముగా లభించు ఉత్తర రూపమైన ప్రజ్ఞ

మన జ్ఞానమునకు తోడుకాగా మనయొక్క అజ్ఞానజీవితము పూర్తియగును. అప్పటినుండి ఆ పరమాత్మయే మన జీవితకార్యములలో విజయము చేకూరుటకు స్వయముగా ప్రయత్నించును. ఇదియే ఉద్యోగపర్వము. శ్రీకృష్ణుడు పాండవుల రాజ్యముకొరకు రాయబారమునకు పోయినట్లు అది విఫలమైనను యుద్ధమున విజయము సమకూర్చినట్లు చెప్పబడినది. ఈ విధముగా వానము పరమాత్మను తెలుసుకొలేని అజ్ఞానములో నున్నను భగవంతుని అనుగ్రహముచే జీవితమున కార్య విజయము పొందుటయే పాండవులు అజ్ఞాతవానమును విరాటుని కొలువులో విజయవంతముగా పూర్తిచేసి ఉత్తరాభిమన్యుల వివాహము జరిపించినట్లుగా వర్ణింపబడినది. ఈ విధముగా మన అజ్ఞాన జీవితము పూర్తియై భగవంతుని అనుగ్రహమునకు పాత్రులమై నిత్యము నానందము ననుభవించుచుండుటనే విరాటపర్వము చదివినచో వానలు కురియునను సంతోషదాయముగా వాడుకలో నున్నది. ఇది యోగులకు, సమాధిస్థితిలో సుధాధారా సారముగా అనుభవములో నున్నది. గ్రామమునందు వానలు కురియుట భక్తి శ్రద్ధలతో నిర్వార్థబుద్ధిలో చదివిన వారి అనుభవమున నున్నది. ఇట్టి ఆనందము మన జీవితక్షేత్రమునందు వర్షించుగాక

చెట్టు మీద ఒక మహావని (దాశురముని కథ)

వెక్కి వెక్కి వడుస్తున్నాడు.

గుండె లదిరిపోతున్నాయి. ఎగళ్ళాసలకు ముక్కుపుటాలు కంపిస్తున్నాయి. ఎటు వెక్కి-న కపోలాలమీద వేడి వేడి కన్నీటిచుక్కలు పడి రాలుతున్నాయి. తెల్లని ఆ నేత్రాలు రక్త వర్ణమై కన్నీటితో నిండిపోయాయి.

“నాన్నా...! నాన్నా...!” అంటూ మరింత బిగ్గరగా వడుస్తూ తల బాదుకొంటున్నాడు. ఆ రోదన ధ్వని ఆ అరణ్యమంతా వ్యాపించిపోయింది. పర్వత పాషాణాలకు తగిలి అది ప్రతిధ్వని చేస్తూ సానుభూతి చూపిస్తున్నది. పర్వతాగ్రం పైని ఆ కీకారణ్యంలో పంచభూతాలు, ప్రకృతి తప్పించి, ఆ దుఃఖత వ్యక్తికి తోడవరూ లేరు.

“నాన్నా...!” అంటూ ఆ వ్యక్తి హృదయ విదారకంగా విలపిస్తూనే ఉన్నాడు. “నాన్నా నన్నొంటరివాణ్ణి చేసి వెళ్ళిపోయావా? ఎక్కడికి పోయావు నాన్నా...! అమ్మ లేదనుకుంటే, అమ్మకుబడులు నేనున్నాను బాబూ అంటూ నన్ను ఓదార్చేవాడివి కదా! నన్ని పృథ్వీరోదారుస్తారు నాన్న. నన్ను దిక్కులేనిదానిగా, ఇలా అనాథునిగా చేసి వెళ్ళటం నీకేమైన న్యాయంగా ఉందా? హయ్యో, నాన్న! నీ నిష్కడం చేసేదీ! ఎలా బతికేవీ!” ఆ వ్యక్తి తండ్రి కరీంపై బడి తలబాదుకున్నాడు.

“నాన్నా, నీవు గొప్ప తపోధనుడవు కదా! నిన్ను ఆపరబ్రహ్మ అని అనేవారు కదా!

అంతటి మహాత్ముడైన నిన్ను కూడ మృత్యువు కబళించడమూ ఆ మృత్యువున వదిలిపెట్టి నా కోసం రా నాన్నా; రా నాన్న

ఆ వ్యక్తి దీనాలాపాలకు ప్రకృతియే స్తంభించి పోయిందా అన్నట్లుగా, ఆ పర్వతాగ్రం పైని చెట్లన్నీ శక్చలంగా ఉన్నాయి. కదలీ కదంబ వృక్షాలు సానుభూతి చూపిస్తున్నట్లు కదలటం మానేశాయి. పాదలు చలించటం లేదు. లతలు ‘అయ్యోపాపం!’ అంటున్నట్లు అతని చేదుపులో పడిఉన్నాయి. చెట్లకొమ్మలు ఊగటం లేవు. ఆకులు తొణకటం లేవు.

చిరుప్రాయపు ఆ బాలుని ఏడ్వకు పశుపతీ మృగాదులు కూడ ఆర్ద్రహృదయంతో కూడుకొని సహానుభూతి పూర్వకంగా చూస్తున్నాయి. పక్షుల కలరవాలు ఆగిపోయాయి. హాణాల గంతులు ఆగిపోయాయి. కోతుల వికృతచేష్టలు ఆగిపోయాయి. పశుపతీ వృక్ష లతగల్గూడులతో కూడిన ఆ వనమంతా రిల్లీ దండ్రీ లేని ఆ పసివాని ఏడ్వకు కరిగిపోయింది.

తోడూ - నీడగా నున్న ఆ ఒక్క మగ్గి కూడ ఆ బాలున్ని వదిలిపెట్టి పోయాడు. నిర్జనమైన ఆ వనంలో ఆ బాలున్ని పక్కరించి ఓదార్చే దెవరూ? పశువులకా, మాటలురావు. మృగాలా, కఠినత్వం తప్పించి మృదుత్వం అవి ఎరుగవు. పక్షులూ, వి.త వింతకూతలుకూస్తాయి. అవి ఆ బాలునికి ఆర్థమాతాయా? వృక్షాలు కదిలిరాలేవు. లతలు పాకగల్గినా, పక్కరించేదుకు వాటికి నోళ్ళులేవు. రాళ్ళూ రప్పలు జడ

పదార్థాల మాదిరి స్పందనలకు గురికావు ఇక ఎవరున్నారు, తండ్రిని పోగొట్టుకుని అపార దుఃఖంలో మునిగిపోయియున్న ఆ పిల్లవాణ్ని ఒడిలోకి తీసుకుని ఓ దార్పహాసీ! ఆ వనం, ఆ వనానికి అధిష్ఠానమైన వనదేవత, తప్ప!

ఎవరూ దిక్కులేని ఆ పిల్లవాని కీసస్థితి చూసి స్త్రీ హృదయం, వనదేవత మాత్రమే హృదయం ద్రవించింది. ననదేవత బాహ్య వాస్తవ్యా దీపించే స్త్రీ ఆకారం ధరించి మాత్రమూర్తిలా ఆ బాలుని చూడకుంపట్టింది. ఆ ఆ బాలుని ఒడిలోకి తీసుకుని ఓదార్చింది. కన్నీరు తుడిచింది. ధైర్యం చెప్పింది.

“బాబు, ఇటు చూడమూ! ఇలా ఏడుస్తే ఎలా ఉప్పు పోయిన మీ తండ్రి జీవం తిరిగి ఈ శరీరాన్ని ఆశ్రయిస్తున్నా? కాలధర్మం దానికి అందరూ లొంగవలసిందే! మీ తండ్రి కాదు, ఈ సృష్టిలో కనబడేవన్నీ, కాలానికి వశమయ్యే ఉన్నాయి. అవన్నీ ఎప్పుడో ఈ సృష్టిలోకి జనించి వచ్చాయి. అతి పాటి కాలం తీరేవరకూ అవి ఇక్కడ ఉంటాయి. అతిర్వాణి అన్నీ మరణించిపోతాయి. సర్వభూతి కోటికొక మైన ఈ సృష్టంతా చుంచలమై, జనన, మరణాల చక్రంలో పరిభ్రమిస్తున్నది. అలా భ్రమించి, భ్రమించి, చివరికి ఈ సృష్టంతా కూడా నశించిపోతున్నది. అలాంటి సాగించి పోయేదానికోసం ఇలా ఏడుస్తూ ఎవరైనా? గాజబొమ్మ ఎప్పుడైనా పగిలిపోతుంది. ఆ పింజం తెలిసిన వారెవరూ గాజబొమ్మ శాశ్వతమై ఉండాలంటూ దానిపై ఆశలు పెంచుకోరు.” అని చెప్పి వనదేవత ఆ పిల్లవాని తపోలగ్నం, తన ఆకుపచ్చని కోకతో తాడిచింది. ఆ మాత్రమూర్తి ఓదార్పుకు, ఆ బాలుని హృదయం

శాస్త్ర స్థితిపడింది. ఏడు మూనివేసి, ఆ నల్ల ముఖంలోకి చూడసాగాడు. ఆ మెముఖంలో ప్రసన్నత ప్రకాశిస్తున్నది. నెదవులపై నచంద మామ పిన్నెలా చిరువత్స తారాల్లాడుతున్నది. ఆ మెముఖవదనం చూసి, ఆ మెధైర్య వచనాలు విని, ఆ బాలుడు తన దుఃఖాన్ని సూరిపిపోసాగాడు. దుఃఖాతీతులు తప్ప దుఃఖంబుల దుఃఖాన్ని ఎవరు పొగొట్టగలరా!

“బాబు” అంది వనదేవత.

“చెప్పమూ!” అన్నాడా బాలుడు.

“బాబు, నీక విషయం కాగా తెలుసుకో, ఈ దృశ్య ప్రపంచం అంటే ఈ కన్పించే పదార్థాలన్నీ కలసిపోతాయి. ఈ సృష్టిచేసే ఆ బ్రహ్మ ఉన్నాడుకదా, అతను కూడా, కాలం తింగానే కాలగర్భంలో కలిసిపోతాడు. కన్పించే ఈ ప్రపంచంలో ఏదీ శాశ్వతంకాదు. ఈ నిజం తెలుసుకో! దుఃఖాన్ని వదులుకో!”

“అమ్మా!” అన్నాడా బాలుడు. ఆ బాలుని ముఖంలో నూతన తేజస్సువచ్చింది.

“బాబు, నీవు ఋషిపుత్రుడవు. అందులో ప్రజ్ఞావంతుడవు కూడా. అంతటివాడవై ననువ్వే అజ్ఞానం ఇలా దుఃఖం ఎలా? ఉదయించిన సూర్యుడు అస్తమించటం చూస్తూనే ఉన్నావు కదా! మీ తండ్రి అస్తమిస్తే ఎందుకు విలపిస్తున్నావు మరి!! లే. వత్తు నిడిచేయి. దుఃఖాన్ని వదిలిపెట్టు. మోహాన్ని త్యజించి చేయవలసిన పనులు చేయ” అని వనదేవత బాలుని లేపింది.

బాలునిలో అప్పటికే దుఃఖం మటు మాయమైపోయింది. అతను లేచి తండ్రికి సక్రమంగా అంత్యక్రియలు జరిపాడు. వన

* మూలంలో ‘అదృశ్య కలంయ’ అని చెబుతూ వనదేవత అదృశ్యంగానే ఉండి బాలుని సాంత్వన పరిచి వట్టింది. రసపోషణ కోసం ఇక్కడ వనదేవతను ప్రత్యక్షంగా వర్ణించటం జరిగింది.

దేవత ఉపదేశం మేరకు, ఆ అరణ్యంలోనే ఉత్తమ సిద్ధికోసం తపస్సుకు పూనుకున్నాడు.

కాని అతనికి సక్రమంగా ధ్యానం కదరటం, ఆ భూప్రదేశాన నాధ్యం కాలేదు. ఎంత ప్రయత్నించినా, సంకల్పబిరోధానికి అవరోధం కలుతూనే ఉంది. పశువులు, పృగాలు, ఇతర భూచరజీవాలు, అతని ధ్యానానికి నిత్యం, నింతరం ఖిన్నం కల్పిస్తూ ఉన్నాయి. అతనికి తానావిధంగా అయితే సిద్ధిపొందిలేవని అచ్చింది. ఆలోచనాంశ్చిత్తుడై పరిమార్చ మేమిటాని యోచించసాగాడు.

ఆ చిటారు కొవ్వొత్త అతనికి పక్షులు కనబడ్డాయి. ఎంత హాయిగా, స్వేచ్ఛగా ఉన్నాయి అవి! వాటి స్వేచ్ఛకు భూగతి జంతవులు, ఇతర జీవులు అటవీ పంచలేవు. ఆ పక్షుల్లా తానూ వృత్యుగ్రాన ఉండగలిగితే, హాయిగా, నిర్విఘ్నంగా నాధ్య చేసుకోవచ్చును కదాని అనుకున్నాడతను. ఆ సిక్కిరి పొందటానికి ఒక యజ్ఞాన్ని ఆరంభించాడు.

అగ్ని సప్తజహ్వలతో ప్రజ్వలిస్తున్నది. అతను సమంత్రకంగా, సస్వరంగా యజ్ఞ కార్యాన్ని కొనసాగిస్తున్నాడు. యజ్ఞానికి కావలసిన ముఖ్యమైన పస్తువులు వేదమంత్రాలు, ఎండిన మోదుగపుల్లలు (సమిధలు), ఆవునెయ్యి, కాని అతను విలక్షణంగా ఆ యజ్ఞాన్ని చేస్తున్నాడు. భగభగమండలున్న ఆ యజ్ఞకుండంలో తన భుజస్కంధాల్లోని మాంసాన్నికోసి హోమం చేస్తున్నాడు. అతని ఆ యజ్ఞానుష్ఠానానికి అగ్ని దేవుడు సంతోషించాడు. సూర్యనివంటి తేజంతో కూడిన ఆకారంతో అతని ముందు ప్రత్యక్షమయ్యాడు. అతను అగ్ని భగవానుని చూడగానే సమస్తం

యజ్ఞాడు.

“భగవాన్, యజ్ఞ పురుష! నీకు ప్రణా

మిఁను, నన్ను దాశురముని అంటారు. మా తండ్రి శరలోమ మహర్షి.”

“దాశుర కుమారా! నీ విషయమంతా నే నెరుగుదును. నేను అగ్నిని, నా ద్వారానే సర్వదేవతలకు యాజ్ఞిక హవిర్యాగాలందు తుంటాయి. నీ ఆశీష్ట మేమిటో చెప్పు దాన్ని నెరవేరుస్తాను.”

“మహాత్మా! ఈ భూభాగమంతా నానావిధ ప్రాణులచేత నిండియున్నది. నా మనస్సు వీటి మధ్య పరిశుద్ధం కావటంలేదు. పక్షుల్లా వృత్యుగ్రాన వసించి తపస్సు చేసుకోవాలనుంది, నాకా వరాన్ని ప్రసాదించు.”

“ఏవమస్తు.”

దాశురముని కా శక్తినిచ్చి అగ్ని దేవుడదృశ్యుడైపోయాడు. దాశురముని లేచి, తన కనువైన ప్రదేశం కోసం చూడసాగాడు. ఒక చోట పొడవైన కదంబవృక్షము కనిపించింది. అది మబ్బులను తాకుతున్నది. దాశురముని సంకల్పమాత్రం చేత ఆ వృత్యుగ్రాన్ని చేరి, అక్కడే కూర్చుండిపోయాడు. సర్వసందేహాలనుండి తన మనసును దూరం చేశాడు. సర్వ శంకలను నశింపజేసుకున్నాడు. చిత్తాన్ని క్రమంగా శాంతిపరచి, ఏకీకృతం చేసి, ఆ వృత్యుగ్రాన స్థితుడైపోయాడు. కాలం ఎంత గడిచిందో అతనెరుగడు. అసలు దేశకాలాలనేవి ఒకటున్నవన్న సంగతి అతను విస్మరించాడు. అతని చిత్తం నిర్మలమైంది. అతి నిర్మలమైంది. ఆ పరిశుద్ధచిత్తంలో అతనికి ఎవ్వడు గోచరించిందో, ఆత్మజ్యోతి దివ్య ప్రకాశం గోచరించింది. ఆ దివ్యప్రకాశానందంలో విలీనుడై పోయాడు. ఆ ఆత్మజ్ఞానానంద షోలికలలో ఊగిసలాడసాగాడు.

ఆ నిర్వికల్పసమాధిలో అతనంతో కాలం అలాగే ఉండిపోయాడు. ఆ సమాధ్యానం

దాబ్బిలో లయమై యుండగా ఒకరోజుతనికి హఠాత్తుగా సమాధి భంగమైంది. అంతఃకరణం తిరిగి ప్రవర్తించసాగింది. అతను కనులు నెమ్మదిగా విచ్చి చూశాడు.

విశాల లోచనాలు మెరుపుల్లా తళతళలాడుతూ కనిపించాయి. తామర రేకులవంటి

వంతగా చూస్తుండేపోయాడు. ఆ కనుగవలను నెమ్మదిగా దాటిన అతనిదృష్టికి చందమామ సొగసును మించిన, గుండ్రవి, అందమైన ముఖ పద్మం గోచరించింది; అరుణాధరాలు కనిపించాయి. అవి చిన్నగా వణుకుతూ అందాలను వెదజల్లుతున్నాయి.

దాశురముని ఆశ్చర్యంతో తన కన్నులను నులుపుకొన్నాడు. 'ఏమిటీ! ఈ చిటారు కొమ్మన ఈ చిన్నారి ఎలా వచ్చిందీ!'—అని అనుకున్నాడు. మళ్ళీ చూశాడు. మిథ్యకాదు; నిజంగానే ఒక అతివ తన ఎదురుగుండా ఉంది. పుష్పాలనే వస్త్రాలుగా ధరించింది. ఎవరి వంతకాంత—అని అబ్బురపడ్డాడు.

ఆ అందగతైన చూసినా అతని మనసులో ఎలాంటి వికారం కల్గలేదు. అందుకే ఇతర తాపసుల్లా, అతను కోపతాపాలకు గురికాలేదు.

ఆ స్త్రీ. ఆ చిటారు కొమ్మన అతి సునాయాసంగ నిలబడియుంది. ముని చూపు తన వైపు ప్రసరించటం చూసి, ఆమె మెల్లగాతన సుందరమైన వదనాన్ని విప్పింది.

“మునివరా!” అంది. ఆమె కంఠం సుమనోహరంగా ఉంది. అత్యంత కోమలంగా ఉంది. శ్రవణమధురంగా ఉంది.

“మునివరా! వంధనము, నేను వన దేవిని”

అదా సంగతి — అనుకున్నాడు దాశురముని. సామాన్యస్త్రీలకు ఇలా చెట్టు చివరి భాగాన నిలబడే శక్తి ఎక్కడిదీ!—అని సమాధాన పడ్డాడు.

“లతాంగీ! నేను తపస్విని. ఏకాంత జీవిని. ఆ ఏకాంతం కోరుకునే నేని వృత్తాగ్రాన్ని ఆశ్రయించాను. నా ఏకాంతానికి నీ వెందుకు భంగం కలుగజేయ కలముకున్నావో, ఆ విషయం చెప్పకలవా?”

“తపోధనా! నన్ను మన్నించండి. మహాత్ములు, సర్వరమ్యులన్న విశ్వాసంతో మిమ్ములను దర్శించాను. చిరగాలంగా కోరిక ఉంది. ఆ కోరికను మీరూర్వా తీర్చుకుందామన్న ఆశతో వచ్చాను.”

“తవ్యంగీ! ఏమిటా కోరిక. సందేహించకు. తప్పక నెగవేరుస్తాను.

“మహాపురుషా! చాలాకాలంగా సంతానాపేక్షతో బాధపడుతున్నాను. మహాత్ముడైన మహాపురుషునిద్వారా పుత్రున్ని పొందాలన్న అభిలాషతో సహజత మాతున్నాను. నాకో పుత్రున్ని ప్రసాదించి, పుత్రలేమివల్ల గల్గిన ఈదుఃఖాన్నండి నా కపటమనం కల్పించండి”.

“విశాలాక్షీ! నీవు దేవదాశి స్త్రీవి. మర్త్య కన్యలాగ పుత్రేషతో ఇలా బాధపడవచ్చా?”

“తేజోరూపా! దేవదాశి స్త్రీలకు మాత్రం ఈమణిత్రయ బాధలుండవని ఎందు కనుకుంటున్నావూ? ఆ విషయం మీకు తెలియనిదా! సర్వభూతాలు చిత్తసంకల్పభయలకు చిక్కుకుని తిరుగాడుతున్నాయన్న సంగతి మీకు నేను పేరుగా చెప్పాలా! పరమ దయానిధి! మీలాంటి ఆత్మజ్ఞులద్వారా తనయున్ని పొందాలన్న కోరిక నాలో ఎందుకో ప్రబలంగా ఉంది. ఆ

కోరిక నెరవేరకపోతే, నే నన్నీ? అహుతై పోతాను.”

“అంత సాహసం వద్దు; మృత్యుభాషినీ! నన్నాశ్రయించితగ్నాత్ నిరాశ ఇంకా నిన్నాశ్రయించి యుంటున్నా? విచారించు. నీ మనోరథం నెరవేరుతుంది.”

వనదేవికి ధైర్యం చెప్పి దాశురముని ఒక్కడణం ధ్యాసనిపిస్తున్నట్లై అభించించాడు. భావిలో జరిగబోయే కార్యములతో అతనికి గోచరించిందో ఏమో అతని నామ కోరికను తీర్చటానికి పూనుకున్నాడు.

“సుందరీ! నీ భీష్మం నెరవేరుతుంది. నా యోగబలం వల్ల నీ కోరిక మానంలోనే ఒక కుమారుడు కలుగుతాడు. వాడు జగత్పూజ్యుడౌతాడు. అత్యుజ్జ్వల సూర్యుడౌతాడు. ఇక సంతోషంగా వెళ్ళిరా.” అని ఆ ముని ఆ తనిక్కి ఒక పుష్పాన్ని ఇచ్చి, ఆమె కుడిచేతిలో పెట్టి, కనురెప్పపాలు కాలం ఆమె కనుబొమల మధ్యప్రదేశాన్ని తడిసేకంగా తిలకించాడు. ఆ చూపు కా వనదేవి దేహం నలదరించింది. ఏదో దివ్యతేజం తనలో ప్రసరిస్తున్నట్లనిపించి దామెను. ఆమె ప్రభుల్ల నయనాలతో ముని పాదపద్మాలకు నమస్కరించింది. కన్నులకు, శిరోమధ్యానికి అతని చరణరజాన్ని తాకించి; నమ్రుడిగా వెళ్ళిపోయింది. దాశురముని చిరు నవ్వుతో ఆమెవై పే చూడనాగాడు.

ఋతవులు వచ్చాయి; వెళ్ళిపోయాయి. మళ్ళీ వచ్చాయి; మళ్ళీ వెళ్ళిపోయాయి. వేసవి గడిచి, వర్షాకాలం వచ్చింది. అది గడిచి శీతాకాలం వల్లరించింది. ఇలా త్రికాలాలు క్రమం తప్పకుండా ఒక దాని వెంట ఒకటి వస్తూ, తమతమ విధులు నిర్వహించుకొంటూ, సెలవు గైకొంటున్నాయి. సూర్యుడు అస్తమిస్తూ ఉపాసకజ్వాలలు వడివడిగా పెడి

చిపోతూనే యున్నాయి. మాసాలు చరుగెత్తుతూనే యున్నాయి. సంవత్సరాల్లో పరిభ్రమించాయి కాలచక్రంలో! కాలచక్రం మూత్రం అకలేదు. దాశురముని ఆత్మచందంలో ఓలలాడుతూనే ఉన్నాడు.

ఆస్తినికో ఒకరోజు, అతాంగీ-సగ్రపుష్ప వస్త్రానికో అయిన వనదేవత అతని చెంతకు వచ్చింది. చిలికిరిండు ఆకాశవర్షుని ఆకల చీలలో, శైలబిగ్గులై పువ్వుల రవికెలో, యావరాత్తి చాటి ప్రాథత్వంలోకి అడుగు పెట్టి, ఆ వనదేవత, అహోవరంగా కన్ను చింది. ఆమె కన్నుల్లో ప్రళాతత నిండి యున్నది. ఆమె చెదవులైన తృప్తికరమైన మిందహాసంబుల్ని, ఆమె వననం సర్వవాంఛలను పూర్ణం గావించుకొన్నట్లు గంభీరంగా ఉన్నది.

దాశురముని ఆ వనదేవత మాతృసౌందర్యాన్ని చూసి ఆనందించాడు. ఆమె అడుగులో అడుగు వేసుకుంటు, గున్నవనుగున వెంటబెట్టుకొని వసుష్మ ఆడవనుగులా అతన్ని నమిపించింది. తేలిక తామర కాడలవంటి చేతులతో అతని పాదాలాటి నమస్కరించింది. అతనినామెను లేవనెత్తి, ఆసీనురాలిని చేశాడు.

ఆమె లలితమైన తన కంఠస్వరాన్ని విప్పింది.

“ప్రభో! వీడు మన కుమారుడు. వీన్ని దీవించండి.”

దాశురమునికి, అప్పటికిగాని ఆమె వెంట నురోవ్యక్తి ఉన్నాడన్న సంగతి జ్ఞాపకం రాలేదు. కనులెత్తి ఆ కుమారునివైపు చూశాడు. బాలుడు; బాల్యవస్థను చాటి కౌమారావస్థలో నున్నాడు. పన్నెండేళ్ల కుమారుడు. లిల్లి అందాన్ని, తండ్రి గాఢీ రాలని, పుణికి పువ్వుకొని యున్నాడు. చాని

ముఖా లేచుచుతో ప్రకాశిస్తున్నది. ప్రసన్న తతో వీటి స్తున్నది. దాశురమునికి యహగా నందం కలిపి.

“కుమారా! ఇటురా తండ్రి!”

ఆ కుమారుడు తండ్రివైపు అలా చూసి, తల్లివైపు అదోలా చూశాడు.

“నాయనా! వీరే మీ తండ్రిగారు. వచ్చి సాష్టాంగ ప్రణామం చేయి.” అని వనదేవత తెలియజేసింది. ఆ కుమారుని కన్నులు తలుక్కున మోసాయి. సంతోషంతో ఆ మహామునిని సమీపించి సాష్టాంగవమస్కారం చేశాడు.

“తండ్రి, మీ కివే నా శతాధిక వంద నాలు.”

“కుమారా, లెమ్మి.” అని ఆ కుమారుని లేపి తన కడిప్రక్కన కూర్చుండబెట్టుకున్నాడు. ఆ దృశ్యం వర్ణనాతీతం. తల్లికొడుల యధ్యనున్న సంతర తపస్విఅయిన ఆ పరమేశ్వరుని మాదిరిగా ఆ దాశురముని ప్రకాశించాడు.

“నాథా, వీడికి సర్వవిద్యలూ చెప్పించాను చాటిలో పారంగతున్ని చేశాను కానీ...” వనదేవత తడబడుతూ మునివైపు చూసింది

“చెప్పి దేవీ”.

“తాకిక విద్యలందు వీడు సర్వజ్ఞుడే. అయిన చాటివల్ల వాస్తవ ప్రయోజనం నెరవేరు కదా! అవి కేవలం శరీరబోషణ, శారీరక భోగాలకు మాత్రమే పనికివస్తాయి. ఈ శరీర మున్నంతవరకే చాటిప్రయోజనం అందుకని.

“అందుకనీ. ” దాశురముని కుతూహలంతో ఆమె కన్నుల్లోకి చూశాడు. ఆమె కను రెప్పల్ని బరువుగా క్రింది చాల్చింది.

“అందుకని, శాశ్వత ప్రయోజనం చేసుకో జ్ఞానం మీరు వీడికి ప్రసాదించాలి. ఈ సంసార భక్తంలో, ఈ జననమరణాల చక్రంలో మళ్ళీ

తగులుకొనకుండా ఉండే పరమత తృప్తిని, దివ్యమైన ఆత్మజ్ఞానాన్ని వీడికి బోధించాలి. ఆ జ్ఞానబోధ చేయటానికి మీరు తప్ప సమర్థులు నా కింకెవరూ గోచరించలేదు. మీరు మహాత్ములు. అందునా ఒక కుమారునికి తండ్రులు, ఏ తండ్రినా, తన కుమారుడు జ్ఞానహీనుడుగా ఉండటం చూసి మిష్టపడగలడా? సమర్థుడై యుండికూడ కుమారున్ని జ్ఞానవంతుడుగా తీర్చి ఉద్ధరించు ఉండగలడా?”

వనదేవత అభిలాష దాశురమునికి మరింత ఆసందాన్ని కల్పించింది.

“దేవీ, నీ వంటి తల్లులు ప్రపంచంలో పెక్కు మంది ఉద్భవి చాలని నా అభిలాష. ఆత్మ జ్ఞానం కోసం, స్వంత కొడుకును, ఏ తల్లయినా నీలా తృప్తిచటానికి సాహసించగలదా! ప్రపంచంలో తల్లులు తమ కొడుకులు సర్వదా సర్వథా ఈ సంసారంలోనే తమలాగే మూఢ మైనబతుకు బకకాలనీ, తమనే అంటిపెట్టుకుని ఉండాలనీ, తమ ఇతిర, తన శరీరాదుల రక్షణ పరిపాషణలందే జీవితాన్నంతా వ్యర్థపుచ్చు కోవాలనీ కోరుకుంటారు కదా! తమ పుత్రుడు పెరిగి, పెద్ది చేరుకుని, ఒక యువతి మోహాచాశానికి అధీనుడై, ఆ తర్వాత తన జీత మంతా పలుబుధాలతో సాలెగూడలా అల్లి బిలి చేసుకొని అండే పొరులుతూ మ్రగ్గిపోవాలనీ కోరుకొంటారు కదా! నీలా ఏ ఒక్క తల్లయినా, తన కుమారుడు, తన కుమారుడుగానే మిగిలిపోవాలని, ఇక మరెవ్వరికి అతను పుట్ట కూడదని, అతనికి జన్మంటూ ఉండకూడదని ఈ జన్మమృత్యుచక్రం నుండి సర్వదా సర్వథా విముక్తుడు కావాలని, ఆశిస్తుందా? అలా ఆశించే తల్లులే తల్లులు. దానికై పురికొల్పే తండ్రులే తండ్రులు. ఆ తల్లిదండ్రులే ధన్యులు.”

దాశురముని వనదేవతవైపు ప్రశంసా

జరిగి, సంకల్పరూపమగు మనసు కనిగోతుంది. తన స్వస్వరూప జ్ఞానం, పరమాత్మవడం లభ్యమౌతుంది. ఇదే నివృత్తుకవు కావలయును. వృత్తులను సమూలంగా నశింపజేయుట.

“సంకల్ప నిరోధం సాధ్యమయ్యే విషయమేనా?”

“అసాధ్యమనే బోధింపడు. అన్నీ సాధ్యమే. పోతే మూఢుల కిది బహు క్షేత్రకరమైనది. విచారసంపన్నుల కిది తేలిక. సమస్త దృశ్య దృష్టులను ముందుగా పరిత్యజించటం నేర్చుకోవాలి. తద్వారా నీ మనసులోని సంకల్పాలు నీకు చరమాతాయి. ఈ సంకల్పక్షయమే నీ మనసే నీ కుపకరణము. నీ మనసే నీకు గురువు. మరి ఏయితర గురువులద్వారా అది క్షయించదు. దత్తాత్రేయుడే వచ్చి తోధించని, దుర్వాసుడే చెప్పని, బుద్ధుడే గెరుపని. నీ మనసును నీవు నియమించుకోవోలే ప్రయోజనం లేదు. మనోలయం సంకల్ప క్షయం ద్వారానే సాధ్యం. వేలవేల సంవత్సరాలు ఘోరితపస్సు చేసినా, ఈ స్థూలదేహాన్ని శిలలకేసి చూడమన్నేలా కొట్టుకొన్నా, అగ్నిలో దహించినా, బడిబాగ్నిలో దూకినా, లోతైన గోతిలో, కత్తులవాడి కొనలపై పడినా, అవి నీ మనోలయాని కేవిధంగాను సహాయపడవు. నీ సంకల్పాలను నువ్వే నిరోధించుకోవాలి. బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరులు వచ్చి ఉపదేశమిచ్చినా, నీ సంకల్పక్షయం జరగదు. అది నీకు నివే చేసుకోవలసివెట్టింది. నీ స్థూల దేహం స్వర్గమందు వసిస్తే, పాతాళమందు కష్టపడితే,

భూలోకమందు వ్యధపడితే సంకల్పక్షయం జరుగుతు. వసుకోమ. ఆ సంకల్పవృత్తులను నీకు నివే క్షయమిజేసుకోవాలి.”

“...ఎలా అనీ?”

“సాధన చతుష్టయం అనే పునఃప్రయత్నం చేయి. ఈ చక్ర తంత్రా సంకల్పజనితమే. నీ సంకల్పం ప్రకారమే ఈ దృశ్యజాతు భాసిస్తుంది. కనుక అసలు సంకల్పమే చేయకండా అలలు లేని సమీపంలో గంభీరంగా ప్రశాంతంగా ఉండు. నీ చిత్తం విమలమౌటప్పుడొక నొవట ద్వారా సకల్పాలను ఉపశమిస్తుంది; కళ్ళనున్న భ్రూమార్తక ముం ధరిస్తుంది నీ జన్మ అన్యం. నీ స్థితి జనశ్రీ. నీ మరణం అసత్యమే. ఇప్పుడు నీ చిత్తం కలకల్పించే గూఢము. ఈ దృశ్యరూపాలను అనాసక్తి వహించి. పరిపూర్ణ ఆనందం నేను అనుభవిస్తున్నా. చేసుకుంటే సంకల్పం నిస్తుంది. పూర్వ మనుష్యునిచింతించి, భావింపు సుఖముఖాదులను, పరమోపదేశం నీకులక్ష్యం చేయవలదు. ఈ మృత్యువు చేతుల కిది నీ సంకల్పక్షయం జరిగి, ఆత్మసిద్ధి లభిస్తుంది. నీవు నీ స్వేచ్ఛను తిరిగి గొందుతావు ఆ ప్రయత్నం చేద్దామయి.”

దాసుకుమారుడు, గురూజీకిన్ని ఆచరించి, అచిర జాలంలోనే చక్కొత్తాన్ని ఎరిగి, ఆత్మజ్ఞాన సంపన్నుడయ్యాడు.

(సూచన:— కథలోనే, కావలసినంత వివేచన ఉన్నది కాబట్టి ‘కథా వివేచనము’

దీనికి చేరుటం జరగ లేదు.)

— పె నందికొండ పాతాళంలో పరమహంస

భక్తి భావములు

శ్రీ కృష్ణ చైతన్యస్వామి, శ్రీరంగస్వామి చాతుర్మాసము జరిపినప్పుడు, ఆ పూజాశ్రేణి మఠాల్లో, విష్ణుభక్తుడైన ఒక బ్రాహ్మణుడు దేవాలయములో గీతాపారాయణ చేసిన సాగాడు. పద్దెనిమిది అన్యాయములు పారాయణ చేయుచున్నప్పుడు చాలా తప్పులు జరిగిన సాగాయి. ఇతని చదువు చూసి అక్కడ నుండి నవ్వుతున్నా, హాస్యము చేస్తున్నా అనిజేమో ఆనందవశుడై చదువుతున్నాడు, కన్నుల ఆనందబాష్పాలను కార్చుచున్నాడు. నీవు యిలా తప్పులతో చదవకూడదని అక్కడి పండితబృందము ఆతనికి నూపించుచున్నావు. ఇదంతా చైతన్యస్వామి గ్రహించి ఆ బ్రాహ్మణుని చూసి "అయ్యా! మీరు పారాయణ చేస్తున్నప్పుడు మీ కింత ఆనందం కలగటానికి కారణ మేమిటి? మీ కన్నుల వెంట నీరు ఎందుకు స్రవించింది?" అని అడిగి తుల ఎదుటే ప్రశ్నించారు ఆ బ్రాహ్మణుడు అందుకు "స్వామీ! నేను చదువు విన్నవించిన

కాదు, గీతలోని తల్లిముల అర్థము నాకు తెలుసుకొని వచ్చాను. కాదు గురువుగారి అనుమతితోనే నేను చదువుతూ వుంటాను. పుస్తకము పాఠామలమునకు మొదలుకెట్టివ వెంటనే తెల్లని గుట్టముల రథము. అందుచే మరణి అగు నల్లనయ్య, కన్నులు కట్టికట్టవు కుండు. చదువునున్నా నేను ఈ విధంగానే వుంటాను. అందువలన చదువుకునే వుంటాను. పాఠామల గూటన వెంటనే ఆ మూర్తి కూడ మాయమవుతుంది." అని బదులు చెప్పాడు. స్వామి ఆతని మాటలు విని "మహానీ యోత్తమా! తమరే గీతాపారాయణము చేయుటకు తగినవారు. ఎందుకంటే, మీరు చాలాకి సామును గ్రహించారు. గీతాపురుషుడు మీకు దర్శన మిచ్చాడు. మీరు ధన్యులైనారు. భావము ప్రధానము కానీ భావ కాదు" అంటూ ఆతనిని కొగలించుచున్నారు. అతడు స్వామివారి పాదాలపై పడి లేచి చూసే సరికి శ్రీకృష్ణుడు దర్శన మిచ్చాడు.

శ్రీరామకృష్ణ మఠం, మద్రాసు-4. సెప్టెంబరునెల విశేషకార్యక్రమం

12 వ తేదీ ఆదివారం	శ్రీ ఆభేదానందస్వామి జయంతి
17 వ తేదీ శుక్రవారము	శ్రీ శ్రీ అఖండానంద జయంతి, మహాలయ అమావాస్య
18 వ తేదీ శనివారము	నవరాత్రి ప్రారంభము
23 వ తేదీ గురువారం	శ్రీ శ్రీ దర్గాహజ (షష్ఠి)
24 వ తేదీ శుక్రవారము	మహానవమి
25 వ తేదీ శనివారము	మహాష్టమి (నందిపూజ రాత్రి 10.31 నుండి 11.18 వరకు)
28 వ తేదీ ఆదివారము	మహర్నవమి
27 వ తేదీ సోమవారము	విజయదశమి (సాయంత్రాదిక ఆరాధికము
పిదప కొంతకాలపేదనము)
19 వ తేదీ సోమవారం	} ఏకాదశి దినములు
28 వ తేదీ మంగళవారం	

సమతాబ్దిక్ పరిచయం

ఆధ్యాత్మిక గ్రంథాలు ప్రచురించే స స్థలు కొన్ని మూలబడుతున్న సమయంలో సమతాబ్దిక్ సస్థ ఆధ్యాత్మిక గ్రంథాల ప్రచురణకు పూనుకోవడం మొదలుపెట్టిన సాహసం. మొదట లోనూ అలభ్య గ్రంథాలను ముద్రించి వెలుగుకు తీసుక రావడం మరియు మొదటి మొదటి గ్రంథాలను సాహసం. ఈ సస్థవాగు ప్రప్రథమంగా ఆంగ్లంలో కొన్ని ఉత్తమ గ్రంథాలను వెలువరించి ఇప్పుడు సంస్కృత గ్రంథాల ముద్రణ ఉపక్రిందినారు. ఆ విషయం తెలుగులో కూడా కొన్ని ఆధ్యాత్మిక గ్రంథాలను వెలువరించే ఆశయం కలిగియున్నారు.

ఈ ప్రచురణ సస్థ ఏర్పడి ఇంకనూ 5 సంవత్సరాలు కాలేదు. ఈ సస్థవారు శంకర గీతాభాష్య అంగ్లానువాదంలో ఉపక్రిందించారు. అది ప్రసిద్ధమైన అల్లాహ్ మహాదేవ శాస్త్రిగారి అనువాదం. "దుష్కర్తమైన శంకర గీతాభాష్యాన్ని మీరు చక్కగా అనువదించారు" అని స్వామినివేశానంద 1897 లో శాస్త్రిగారికి లేఖ వ్రాశారు. 80 సంవత్సరాలలో ఈ గ్రంథం 6 సార్లు ముద్రితమై అలభ్యమైన పరిస్థితిగా సమతాబ్దిక్ చేపట్టిన మీదట 5 వండ్లు కాలకుండానే 3 సార్లు ముద్రించవలసివచ్చింది. (వెల: రూ. 55/-). శాస్త్రిగారి మరొక ఆంగ్ల అనువాద గ్రంథాన్ని "దక్షిణామూర్తి స్తోత్రం" అనే పేరుతో (వెల: రూ. 25/-) వెలువరించియున్నారు. ఈ పుస్తకంలో వేదాంత సిద్ధాంతం అనే విషయం పీఠిక, దక్షిణామూర్తి స్తోత్రం, సురేశ్వరాచార్యుల మానసోల్లాసవార్తకం, దక్షిణామూర్తి ఉపనిషత్తు చేర్చబడినవి. శాస్త్రిగారి మరొక అంగ్లానువాద గ్రంథం తైత్తిరియ ఉపనిషత్తు కూడా ముద్రించారు. (వెల: రూ. 100/-).

ఈ గ్రంథంలో శంకరభాష్యం, సురేశ్వరాచార్య విద్యారణ్యుల భాష్యం, కైవల్య అమృతమందు ఉపనిషత్తు అనువాద సహితం, ఉపనిషత్తు పఠనానికి ఉపోద్ఘాతం అనే పేరుతో విపులమైన పీఠిక చేర్చబడినవి. "జ్ఞానేశ్వరి" అనే పేరుతో ప్రసిద్ధమైన భావాద్ధీపికను (జ్ఞానేశ్వరిని గీతాభాష్య సుతారీగో విరచితమైంది). ఆర్. కె. భాగవత్ గారి ఆంగ్లానువాదంతో ఈ సంస్థవారు ముద్రించారు. (వెల: రూ. 16/-). ఈ గ్రంథం 25 వండ్లుగా అలభ్యమైన సంగతి గుర్తించవలసింది. యోగవాసిష్టాన్ని జ్ఞానానంద భారతీ స్వామి ముముక్షువుల సౌభాగ్యిని కోస్తా 1698 స్లోకాలలో సంగ్రహించి వాసిష్ట సంగ్రహం అని పేరిడిన గ్రంథాన్ని మూలంగాలు ఆంగ్లానువాదంతో సహా ఈ సస్థవారు ఈ ముద్రణనే వెలువరించారు. (వెల: రూ. 4/-).

ఈ విషయ పుస్తకాల ప్రచురణలో తృప్తి చెందని ఈ సస్థవారు ఇప్పుడు ఒక గుర్తుతర ప్రచురణ కొరకొన్ని చేపట్టి మున్నారు. "సంపూర్ణ శంకర గ్రంథావళి" పేర శంకర భగవద్గీతాదుల రచనల నన్నిటిని 13 సంపుటలలో దేవనాగరి లిపిలో ముద్రించి వెలువరించనున్నారు. ఇప్పటికి 4 సంపుటలు వెలువడ్డాయి. మిగిలిన 9 సంపుటలను కూడా త్వర త్వరగా వెలువరించాలనే సంకల్పంతో సమతాబ్దిక్ సస్థవారు కార్యతత్పరులై యున్నారు. (సంపూర్ణ శంకర గ్రంథావళి 13 సంపుటల వెల: రూ. 800/-).

ప్రతులకు: సమతాబ్దిక్, 10, కామరాజ్ భవనం, 578, మాంట్ రోడ్, మద్రాసు - 600 006,

పోలల రామకృష్ణ

దక్షిణేశ్వరమున శ్రీరామకృష్ణుడు

దక్షిణేశ్వర కాళికాలయము ఎంత అందమైనదోట! పడమరగా గంగ పారుతున్నది చుట్టూ అనేక దేవతల దేవాలయములు, పూలతోను పండ్ల తోను విడిలిపోతున్న చెట్లు. శ్రీరామకృష్ణుడు బ్రతిష్ఠా మహాత్మ్యము చూడడానికి వచ్చాడు ఆ చోటు అతనికి నచ్చింది. ఆ రోజు మాత్రము యూంపుకూడు వెళ్ళిపోయినా తర్వాత అన్నతో దక్షిణేశ్వరమున నుండి ఆకి... తిండిపోయాడు. కొన్నిరోజుల తర్వాత హృదయ రాముడను అని చెప్పి వచ్చాడు. ఇంకా శ్రీరామకృష్ణునితో సమానమైన వయస్సు కలవాడు.... హేమాంగినికి కుమారుడు. రామకృష్ణుడు చాలా సంతోషించాడు.

మధురబాబు రాణి రానమణి అల్లుడు. అతనితో కూడా ఆమె అప్పుడప్పుడు దక్షిణేశ్వరము వెళ్ళింది. ఒక్క చుప్పోయిన తర్వాత తన జమీందారీని తానే నిర్వహించింది. మధురబాబు సలహా చెప్పింది, ఆమె వసలో సహాయంగా ఉండేవాడు. అప్పుడు శ్రీరామ కృష్ణుడు ఇరిపై ఎళ్ళ అందిమైన యువకుడు. అతడు వాళ్ళిద్దరిని ఆకర్షించాడు. అతడు దేవుళ్ళ మీద దేవతల మీద పాదే పాటలు, మట్టితో చేసిన దేవతా విగ్రహములు చూచి ముగ్ధులైనారు. అతన్ని కాళికాలయ అర్చకునిగా నియమించాలనుకున్నారు. రామ కుమారునికి చెప్పారు. అతడు శ్రీరామకృష్ణునికి తెలిపాడు.

శ్రీరామకృష్ణుడు మొదట కొంత భయపడ్డాడు. కాని మధురబాబే స్వయముగా చెప్పిన తర్వాత అంగీకరింపక తప్పలేదు. అప్పటినుండి శ్రీరామకృష్ణుడు కాళికాదేవికి రోజూ అలంకారము చేసేవాడు. కాని అమ్మవారి ఆభరణాలను జాగ్రత్తపరిచే దాత్యత మాత్రము అతనికి లేదు. ఆ పనికై హృదయరాముడు నియమింపబడి ఆభరణాలను జాగ్రత్తపరిచే పని చేస్తుండేవాడు.

శివుని ప్రతిమను మట్టితో చేసి పూజ
చేయుటను చూచి మధురుని చిత్తమలరి
రామకృష్ణుని చూపించె రాణికపుడు,
గౌరవమపార మాతనిపై వహించె.

ATTUNED TO PEOPLE'S ASPIRATIONS

United Bank of India

(A GOVERNMENT OF INDIA UNDERTAKING)

సంపాదించులు : స్వామి తన్మయానంద. ముద్రాపకులు : ఎం. శీర్ధానందం
(ప్రీడమ్ ప్రెస్, మద్రాసు - 21). ప్రచురణ : శ్రీరామకృష్ణ పుత్రము, మద్రాసు - 4.